

17. సూరహ్ అల్-ఇస్రా'

سُورَةُ الْإِسْرَاءِ

ఇస్రా'యీల్ సంతతివారి విషయం 2-8 మరియు 101-104 ఆయత్లలో వచ్చినందుకు కొందరు దీనిని సూరహ్ బనీ-ఇస్రా'యీల్ అని కూడా అంటారు. ఇస్రా' - రాత్రి ప్రయాణం, అంటే దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ ('స'అస)ను మక్కా ముకర్రమహ్ నుండి బైతుల్-మఖ్సికు తీసుకు పోబడిన రాత్రి ప్రయాణం. 'స. బుఖారీలో, 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్-మున్ ఊద్ (ర'ది.'అ.) కథనం ప్రకారం సూరాహ్ లు అల్-కహఫ్ (18), మర్యమ్ (19) మరియు ఇస్రా'లు (17) మొట్టమొదట అవతరింపజేయబడిన మక్కా సూరాహ్ లలోనివి. 'ఆయిషహ్ (ర. అన్సా) కథనం: 'దైవప్రవక్త ('స'అస) ఈ సూరహ్ (17) మరియు సూరహ్ అజ్-జుమర్ (39)లను ప్రతిరాత్రి నమాజ్ లో చదివేవారు.' (తిర్మిజి, 292, 3405; నసాయి; ఇబ్నె-'హంబల్ - అల్బునీ ప్రమాణికం, పు. 2, 'హ. నం. 641). 111 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు మొదటిఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. [(*)] తన దాసుణ్ణి (ముహమ్మద్ ను), మస్జిద్ అల్-హరామ్ (మక్కా ముకర్రమహ్) నుండి పరిసరాలను శుభవంతం చేసిన మస్జిద్ అల్-అఖ్సా (బైతుల్-మఖ్సి) వరకు రాత్రివేళ తీసుకొని పోయిన ఆయన (అల్లాహ్) సర్వ లోపాలకు అతీతుడు. ఇది మేము అతనికి మా కొన్ని నిదర్శనాలను (ఆయాతులను) చూప టానికి చేశాము. ¹ నిశ్చయంగా ఆయన సర్వం

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا
مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ
مِنَ الْبَيْتِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْبَصِيرُ ①

1) 'ఈ ప్రయాణాన్ని మేము మా దాసునికి కొన్ని అద్భుత నిదర్శనాలు, సంకేతాలను చూప టానికి చేయించాము.' ఇంత దూర ప్రయాణం రాత్రిపూట స్వల్పకాలంలో పూర్తి చేయించడం కూడా ఒక అద్భుత సూచనయే. ఈ ప్రయాణం రెండు భాగాలలో ఉంది.

(i) మొదటి భాగం - ఇస్రా': జబ్బిల్ ('అ.స.) తెచ్చిన బుర్రాఖ్ పై ఎక్కి అతనితో బాటు, మక్కా ముకర్రమహ్ నుండి బైతుల్-మఖ్సికు రాత్రిపూట పయనించడం. అక్కడ మహాప్రవక్త ('స'అస) సర్వ దైవప్రవక్త ('అల్లహిమ్ స.)లకు ఇమాముగా నిలిచి నమాజ్ చేయించడం.

(ii) రెండో భాగం - మే'రాజ్: అంటే పైకి ఎక్కించబడటం, లేక పైకి తీసుకుని పోబడటం. బైతుల్-మఖ్సి నుండి ఆకాశాలలోనికి, చివరకు సిద్దతుల్-మున్ తహ్ వరకు పోయిన ప్రయాణం. అది 'అర్ధోక్తి' ఏడవ ఆకాశంపై ఉంది. అక్కడ అతనికి ('స'అస) అల్లాహుత'అలా వహీ ద్వారా నమాజ్ మరియు ఇతర ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. ఆ విషయాలు 'స'హీహ్ 'హదీస్'లలో పేర్కొనబడ్డాయి. మే'రాజ్ ను గురించి కొంతవరకు సూరహ్ అన్-నజ్మ (53)లో కూడా ఉంది. మే'రాజ్ సమయంలో దైవప్రవక్త ('స'అస), ఆకాశాలలో ఇతర ప్రవక్తలతో కలుసుకున్నారు. ఈ ప్రయాణం దైవప్రవక్త పూర్తిచేసింది కలలోకాదు. అతను శారీరకంగా మేల్కొని ఉండి, పూర్తి స్పృహలో ఉన్నస్థితిలో (bodily, fully awake and with full consciousness and

వినేవాడు, సర్వం చూసేవాడు.

2. మరియు మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ఇచ్చాము.² మరియు దానిని ఇస్రాయిల్ సంతతి వారికి మార్గదర్శినిగా చేసి, దాని ద్వారా ఇలా ఆజ్ఞాపించాము: "నన్ను (అల్లాహ్ను) తప్ప మరెవ్వరినీ సంతక్షకునిగా (కార్యసాధకునిగా) చేసుకోవద్దు.

3. "మేము నూహ్‌తో బాటు ఓడలో ఎక్కించిన వారి సంతతివారలారా! నిశ్చయంగా, అతను (నూహ్) కృతజ్ఞుడైన దాసుడు."

4. మరియు మేము గ్రంథంలో ఇస్రాయిల్ సంతతివారిని ఇలా హెచ్చరించాము: "మీరు భువిలో రెండుసార్లు సంక్టోభాన్ని రెకెత్తిస్తారు, మరియు గొప్ప అహంకారాన్ని ప్రదర్శిస్తారు!"

5. ఇక ఆ రెంటిలో మొదటి వాగ్దానం రాగా మేము మీపై ఘోర యుద్ధనిపుణులైన మా దాసులను పంపాము.³ వారు మీ గృహాలలోకి దూసుకొచ్చారు. మరియు ఈ విధంగా మా వాగ్దానం నెరవేర్చబడింది.

6. ఆ తరువాత మేము మీకు వారిపై మరల ప్రాబల్యం వహించే అవకాశం కలిగించాము. మరియు సంపదలోనూ మరియు సంతానంలోనూ మీకు సహాయం చేశాము మరియు మీ సంఖ్యాబలాన్ని కూడా పెంచాము.

وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا تَتَّخِذُوا

مِنْ دُونِي وَكَيْلًا ۝

ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ

عَبْدًا شَكُورًا ۝

وَ قَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي

الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ

مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوكِ بَيْتِي ۝

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا

عَلَيْكُمْ عَبَادًا تَنَاوَلُوا بِأَسْـَٔدٍ

فَجَاسُوا خَلَلَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا

مَفْعُولًا ۝

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَ

أَمَدَدْنَكُمْ بِأَمْوَالٍ وَ بَيْنِينَ وَ

جَعَلْنَاهُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ۝

orientation of mind) చేశారు. ఈ ప్రయాణం అల్లాహుతతాలా ఆజ్ఞతో జరిగింది. అల్లాహ్ (సు.త.) తాను కోరినది చేస్తాడు. ఇది జరిగిన కాలం మరియు తేదీలలో భిన్నాభి ప్రాయాలున్నాయి. కొందరు రబీ'అ అల్-అవ్వల్ 17 లేక 27వ తేదీలలో అని, మరికొందరు రబీ' 27 అని, మరికొందరు ఇతర నెలలని కూడా అంటారు (ఫత్వ్ అల్-ఖుదీర్).

2) అల్లాహుతతాలా మూసా (అ.స.)తో సూటిగా మాట్లాడినదానికి చూడండి, 4:164, 7:144.

3) మొదటి శిక్ష దాదాపు క్రీస్తు శక ఆరంభానికి 600 సంవత్సరాలకు ముందు వచ్చింది. ఇది బాబిలోనియన్లకు డబ్బు బ'ఖ్ఫ్ న'స్త్ ఇస్రాయిల్ సంతతివారిపై ఔరూసలెలోచేసిన దౌర్జన్యం. అతడు ఎంతోమంది యూదులను చంపి మిగిలిన వారిని ఖైదీలుగా, బానిసలుగా చేసుకున్నాడు. ఈ శిక్ష వారు దైవప్రవక్తలను చంపినందుకు మరియు తొరాత్ ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించినందుకు పడింది. కొందరి అభిప్రాయంలో ఈ రాజు జాలూత్. ఆ తరువాత 'తాలూత్ సైన్యాది పత్స్యంలో ఉన్న దావూద్ (అ.స.) జాలూత్ను సంహరించి వారికి విముక్తి కలిగించారు.

7. (మరియు మేము అన్నాము): "ఒకవేళ మీరు మేలుచేస్తే అది మీ స్వయంకౌరకి మేలు చేసుకొన్నట్లు. మరియు ఒకవేళ మీరు కీడుచేస్తే అది మీ కౌరకే!" పిదప రెండవ వాగ్దానం రాగా మీ ముఖాలను (మిమ్మల్ని) అవమానపరచటానికి, మొదటిసారి వారు మస్జిద్ అల్-అఖ్సాలో దూరినట్లు, మరల దూరటానికి మరియు వారికి అందిన ప్రతిదానిని నాశనం చేయటానికి (మీ శత్రువులను మీపైకి పంపాము).⁴

8. (మరియు తౌరాత్లో ఇలా అన్నాము): "బహుశా మీ ప్రభువు ఇప్పుడు మిమ్మల్ని కరుణించవచ్చు! కాని ఒకవేళ మీరు అలాగే ప్రవర్తిస్తే, మేము కూడా తిరిగి అలాగే చేస్తాము. మేము నరకాగ్నిని, సత్య-తిరస్కారుల కౌరకు చెరసాలగా చేసి ఉంచాము."

9. నిశ్చయంగా, ఈ ఖుర్ఆన్ పూర్తిగా, సరి అయిన (సవ్యమైన) మార్గంవైపునకు మార్గ దర్శకత్వం చేస్తుంది. మరియు సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉండి విశ్వాసులకు తప్పక గొప్ప ప్రతిఫల ముందని శుభ వార్తనూ అందజేస్తుంది;

10. మరియు నిశ్చయంగా, పరలోకాన్ని విశ్వసించని వారికి మేము బాధాకరమైన శిక్షను సిద్ధ పరచి ఉంచామని (తెలియజేస్తుంది).

11. మరియు మానవుడు (తెలియక తరచుగా) మేలు కౌరకు ఎలా అర్థించాలో, కీడు కౌరకు కూడా అలాగే అర్థిస్తాడు. మరియు మానవుడు చాలా లొందరపాటు గలవాడు (ఆత్రగాడు).

12. మరియు మేము రాత్రింబవళ్ళను రెండు సూచనలుగా చేశాము. రాత్రి సూచనను మేము

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ
وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ
الْآخِرَةِ لِيَسُوءَ وُجُوهَكُمْ وَ
لِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أُولَى
مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتَّبِرًا

عَلَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ ۗ وَإِنْ
عُدْتُمْ عُدْنَا ۗ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَاصِرًا ﴿١٧﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ
أَقْوَمُ ۖ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا
كَبِيرًا ﴿١٨﴾

وَ أَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٩﴾

وَ يَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالشَّرِّ دُعَاءً
بِالْخَيْرِ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿٢٠﴾
وَ جَعَلْنَا اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ آيَاتٍ
فَمَنْ حَوَّنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَ جَعَلْنَا آيَةَ

4) రెండవసారి యూదులు అత్యాచారాలు చేశారు. జకరియ్యా ('అ.స.)ను చంపారు. ఏసు క్రీస్తును సిలువపై ఎక్కించగోరారు కాని అల్లాహుత'ఆలా అతనిని సజ్జవునిగా ఆకాశాలలోకి ఎత్తుకున్నాడు. అప్పుడు అల్లాహుత'ఆలా రోమన్ పాలకుడు ట్రిటన్ ను వారిపైకి పంపాడు. అతడు జేరూసలంపై దండయాత్ర చేసి యూదులను నాశనంచేశాడు. వారిని ఖైదీలుగా, బానిసలుగా చేసుకున్నాడు. ఘాకిలె సులేమాన్ ను నాశనంచేశాడు. యూదులను బైతుల్ మ'ఖ్బీస్ నుండి వెళ్ళగొట్టాడు. ఇది దాదాపు క్రీ.శ. 70వ సంవత్సరంలో జరిగింది.

కాంతి హీనం చేశాము. మరియు పగటి సూచనను - మీరు, మీ ప్రభువు అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటానికి మరియు సంవత్సరాల లెక్కపెట్టటానికి మరియు (కాలాన్ని) గణించటానికి - ప్రకాశవంతమైనదిగా చేశాము. మరియు మేము ప్రతి విషయాన్ని వివరించి స్పష్టంగా తెలిపాము.

13. మరియు మేము ప్రతి మానవుని మెడలో అతని కర్మలను⁵ కట్టి ఉంచాము. మరియు పునరుత్థానదినమున అతని (కర్మ) గ్రంథాన్ని అతని ముందు పెద్దాము, దానిని అతడు స్పష్టమైనదిగా గ్రహిస్తాడు.

14. (అతనిలో ఇలా అనబడుతుంది): "నీవు నీ కర్మఫలాలన్ని చదువుకో! ఈ రోజు నీ (కర్మల) లెక్క చూసుకోవటానికి స్వయంగా నీవే చాలు."⁶

15. ఎవడు సన్మార్గాన్ని అవలంబిస్తాడో అతడు నిశ్చయంగా, తన మేలుకే సన్మార్గాన్ని అవలంబిస్తాడు. మరియు ఎవడు మార్గభ్రష్టుడవుతాడో, అతడు నిశ్చయంగా, తన నష్టానికే మార్గభ్రష్టుడవుతాడు. మరియు బరువు మోసేవాడవ్వడూ మరొకని బరువును మోయడూ.⁷ మరియు మేము ఒక ప్రవక్తను పంపనంత వరకు (ప్రజలకు) శిక్ష విధించేవారము కాము.

16. మరియు మేము ఒక నగరాన్ని నాశనం చేయదలచుకున్నప్పుడు (మొదట) అందులో ఉన్న స్థితిమంతులకు ఆజ్ఞ పంపుతాము; ఆ పిదపకూడా వారు బ్రహ్మాచారానికి పాల్పడితే! అప్పుడు దానిపై (మా) ఆదేశం జారీచేయబడుతుంది అప్పుడు మేము దానిని నాశనం చేస్తాము.

النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ ۗ وَ كُلُّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ۝

وَ كُلَّ إِنْسَانٍ لَّزِمْنَاهُ طَرَفَهُ فِي عُقُبِهِ ۗ وَ نُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مِنْ شُرَّارِهِ ۝

إِقْرَأْ كِتَابَكَ ۗ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۝

مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَ مَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ۝

وَ إِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ۝

5) చూడండి, స. బుఖారీ, పు. 9, హా. నం. 625. ఇమామ్ షాకాని 'తాయిరతున్ - అంటి, మానవుని అదృష్టం లేక భవిష్యత్తు, అని అన్నారు. అల్లాహుత ఆలాకు జరుగబోయేది అంతా తెలుసు కాబట్టి ఆయన ప్రతివాని అదృష్టం వ్రాసి అతని వెంట ఉంచుతాడు. అందుకోరకే దాని ప్రకారం అతని కర్మలు (మంచి-చెడులు) ఉంటాయి. పునరుత్థాన దినమున వాటికి తగినట్టి ప్రతిఫలమే దొరుకుతుంది.

6) చూడండి, 50:22.

7) ఇలాంటి సందేశానికి చూడండి, 6:164, 35:18, 39:7 మరియు 53:38. దీని మరొక తాత్పర్యం: 'భారం మోసేవానిపై మరొకని భారం మోపబడదు.

17. మరియు మేము నూహ్ తర్వాత ఎన్నో తరాల వారిని ఈ విధంగా నాశనం చేశాము. మరియు తన దాసుల పాపాలను తెలుసుకోవటానికి, చూడటానికి నీ ప్రభువే చాలు!

18. ఎవడు (ఇహలోక) తాత్కాలిక సుఖాలు కోరుకుంటాడో - మేము కోరినవానికి - దానిలో మాకు ఇష్టం వచ్చినంత, ఒసంగుతాము. తరువాత అతని కొరకు నరకాన్ని నియమిస్తాము, దానిలో అతడు అవమానంతో బహిష్కరించబడినవాడై దహింపబడతాడు.

19. మరియు ఎవడు విశ్వాసి అయి, పరలోక (సుఖాన్ని) కోరి దానికై కృషిచేయవలసిన విధంగా కృషిచేస్తాడో, అలాంటివారి కృషి స్వీకరించబడుతుంది.

20. నీ ప్రభువు యొక్క బహుమానాలు వీరికి మరియు వారికి అందరికీ స్వేచ్ఛగా ప్రసాదించబడతాయి. మరియు నీ ప్రభువు యొక్క బహుమానాలు (ఎవ్వరికీ) నిషేధించబడలేదు.

21. చూడండి! మేము కొందరికి మరికొందరిపై ఏ విధంగా ఘనత నొసంగామో! కాని పరలోక (జీవితసుఖ) మే గొప్ప స్థానాలు గలది మరియు గొప్ప ఘనత గలది.

22. (ఓ మానవుడా!) అల్లాహ్ కు తోడుగా మరొక ఆరాధ్య దైవాన్ని కల్పించకు, అలాచేస్తే నీవు అవమానించబడి సహకారాలు పొందని (త్యజించబడిన) వాడవుతావు. (1/8)

23. * మరియు నీ ప్రభువు: తనను తప్ప ఇతరులను ఆరాధించకూడదని మరియు తల్లిదండ్రులతో మంచితనంతో వ్యవహరించాలనీ, ఆజ్ఞాపించి ఉన్నాడు. * ఒక వేళ వారిలో ఏ ఒక్కరు గానీ, లేదా వారిరువురు గానీ, ముసలి

وَ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۗ وَ كَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِئِنْ تُرِيدَ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ ۖ يَصْلَاهَا مِمَّن مُمُومًا مَذْحُورًا ﴿١٨﴾

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

كَلَّا تَبَدُّهُمُوهَا ۗ وَ هُوَ لَآءٍ مِنْ عَطَايِ رَبِّكَ ۗ وَمَا كَانَ عَطَاؤُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۗ وَ لَآ آخِرَةَ الْكِبْرِ ۗ دَرَجَاتٍ ۗ وَ الْكِبْرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعَدَ مَذْمُومًا مَخْذُومًا ﴿٢٢﴾

وَ قَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ۗ وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَا

8) అల్లాహుత'అలా ఈ ఆయత్లో తన ఆరాధన తరువాత, రెండో స్థానంలో, తమ తల్లిదండ్రులతో మంచిగా వ్యవహరించాలని ఆజ్ఞాపించాడు. దీనిలో వారి ఆదరణ, ఆజ్ఞాపాలన మరియు వారికి వినయవిధేయతలు చూపటం ఎంత ముఖ్యమో తెలుస్తుంది.

వారైతే, వారితో విసుక్కుంటూ: "ఛీ! (ఉఫ్)" అని కూడా అనకు మరియు వారిని గద్దించకు మరియు వారితో మర్యాదగా మాట్లాడు.

24. మరియు వారి మీద కరుణ మరియు వినయ-విధేయతల రెక్కలను చాపు మరియు వారి కొరకు ఇలా ప్రార్థించు: "ఓ నా ప్రభూ! వారు ఏ విధంగా నన్ను బాల్యంలో పెంచారో అదేవిధంగా నీవు వారియెడల కరుణను చూపు!"

25. మీ మనస్సులలో ఉన్నది మీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు. మీరు సన్మార్గులయితే, నిశ్చయంగా ఆయన వైపునకు (పశ్చాత్తాపంతో) పలుమార్లు మరలేవారిన ఆయన క్షమిస్తాడు.

26. మరియు బంధువులకు పేదలకు మరియు బాటసారులకు, వారి హక్కు ఇవ్వు. ⁹ మరియు (నీ దనాన్ని) వృథా ఖర్చులలో వ్యర్థంచేయకు.

27. నిశ్చయంగా, వ్యర్థమైన ఖర్చులు చేసేవారు ఖైతానుల సోదరులు. మరియు ఖైతాన్ తన ప్రభువు పట్ల కృతఘ్నుడైనవాడు.

28. మరియు నీవు ఆశించే, నీ ప్రభువు కారుణ్యాన్ని పొందటానికి - నీకు వారి నుండి ముఖం త్రిప్పుకోవలసి వచ్చినా - వారితో మృదువుగా మాట్లాడు. ¹⁰

29. మరియు నీవు (పిసినారితనంతో) నీ చేతిని నీ మెడకు కట్టుకోకు ¹¹ మరియు దానిని పూర్తిగా స్వేచ్ఛగా కూడా వదలి పెట్టకు. అలా చేస్తే నిందలకు గురి అవుతావు, దిక్కులేనివాడవై కూర్చుంటావు (విచారిస్తావు).

تَقُلْ لَهُمْ آفٍ وَلَا تَنْهَرْهُمْ ۗ وَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٤﴾

وَ اخْفِضْ لَهُمْ جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحِيمَةِ ۗ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمْ كَمَا رَّبِّي رَحِمَنِي صَغِيرًا ﴿٢٥﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۗ إِنَّ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٦﴾

وَ اتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ ۗ وَالْيَتَامَىٰ وَالْأَسْفِلَىٰ وَ ابْنَ السَّبِيلِ ۗ وَلَا تُبَدِّرْ تَبَدِيرًا ﴿٢٧﴾

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٨﴾

وَ إِمَّا تَعْرِضْ عَنْهُمْ فَبَعْءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٩﴾

وَ لَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ ۗ وَ لَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٣٠﴾

9) ఇక్కడ విశదమయ్యేది ఏమిటంటే మన సంపత్తిలో దగ్గరిబంధువులకు, పేదలకు మరియు బాటసారులకు హక్కు ఉంది. కావున వారికి ఇవ్వటం, వారిని కనికరించటమని భావించరాదు. వారికి, వారిహక్కు ఇవ్వనివారు అల్లాహుతతాలా దృష్టిలో నిందార్లు. ఈ ఆయత్లో పేర్కొన్నట్లు ధనసహాయానికి మొట్టమొదటి హక్కుదార్లు, దగ్గరి బంధువులు, ఎవరి పోషణైతే విధికాదో వారు, తరువాత పేదవారు ఆ తరువాత బాటసార్లు అని తెలుస్తుంది.

10) ఒకవేళ నీవు బంధువులకు, పేదలకు ఇవ్వలేనిస్థితిలో ఉంటే, వారిని కనికరిస్తే బదులు, నన్నుతలో నిరాకరించు.

11) ఇదే విధమైన వాక్యానికి చూడండి, 5:64.

30. నిశ్చయంగా, నిప్రభువు తాను కోరిన వారికి జీవనోపాధిని పుష్కలంగా ప్రసాదిస్తాడు మరియు తాను కోరిన వారికి తగ్గిస్తాడు. నిశ్చయంగా, ఆయనే తన దాసుల (స్థితుల)ను బాగా ఎరిగే వాడూ, చూసే వాడూను!

31. మరియు పేదరికానికి భయపడి మీరు మీ సంతానాన్ని చంపకండి. మేమే వారికి మరియు మీకు కూడా జీవనోపాధిని సమకూర్చేవారము. నిశ్చయంగా, వారిని చంపటం గొప్పనరం.¹²

32. మరియు వ్యభిచారాన్ని సమీపించకండి. అది నిశ్చయంగా, అశ్లీలమైనది మరియు బహు చెడ్డ మార్గము.¹³

33. న్యాయానికి తప్ప, అల్లాహ్ నిషేధించిన ఏ ప్రాణిని కూడా చంపకండి.¹⁴ ఎవడు అన్యాయంగా చంపబడతాడో, మేము అతని వారసునికి (ప్రతీకార) హక్కు ఇచ్చి ఉన్నాము.¹⁵ కాని అతడు హత్య (ప్రతీకార) విషయంలో హద్దులను మీరకూడదు. నిశ్చయంగా, అతనికి (ధర్మప్రకారం) సహాయ మొసంగబడుతుంది.

34. మరియు అతడు యుక్త వయస్సుకు చేరనంత వరకు - సక్రమమైన పద్ధతిలో తప్ప - అనాధుని ఆస్తిని సమీపించకండి. మరియు చేసిన వాగ్దానాన్ని పూర్తి చేయండి. నిశ్చయంగా,

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطَاً كَبِيرًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قَتَلَ مَطْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾

12) చూడండి, 6:137, 6:151, 81:8-9లలో మరియు 'స'హీహ్ బుఖారీలో: 'షిర్కా తరువాత ఘోరపాపం, పేదరికానికి భయపడి తన సంతానాన్ని హత్యచేయటం.' అని ఉంది. అంటే, పేమిలీ ప్లానింగ్ చేయటం, అబార్షన్ చేయించుకోవటం.

13) వ్యభిచారం: భార్యా-భర్త కాకుండా, ఏ ఇతర ఆడ-మగ, మగ-మగ లేక ఆడ-ఆడ వారి మధ్య ఉండే లైంగిక సంబంధం. వారిలో ఏ ఒక్కరూ లేక ఇద్దరూ వివాహితులైనా కాక పోయినా.

14) చూడండి, 2:190. అంటే, ధర్మయుద్ధంలో గాని లేక న్యాయ ప్రతీకారానికి గాని, లేక ఆత్మ రక్షణకుగాని కాకుండా, అన్యాయంగా ఏ ప్రాణిని కూడా చంపరాదు.

15) అల్-ఖిసాసు: న్యాయ ప్రతీకారం. చూడండి, 2:178. ఇక్కడ వలీ అంటే రక్షణసంబంధి కుడైన దగ్గరి బంధువు అని అర్థం.

వాగ్దానం గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది.¹⁶

35. మరియు మీరు కొలిచి ఇచ్చేటప్పుడు కొలత పాత్ర నిండుగాకొలిచి ఇవ్వండి. మరియు (తూచి ఇచ్చేటప్పుడు) త్రాసుతో సమానంగా తూకంచేయండి. ఇదే మంచి పద్ధతి మరియు (ఇదే) చివరకు మంచి ఫలితం ఇస్తుంది.

36. మరియు (ఓ మానవుడా!) నీకు తెలియని విషయం వెంటపడకు.¹⁷ నిశ్చయంగా చూపులూ విసికిడి మరియు హృదయమూ వీటన్నింటినీ గురించి (తీర్పు దినమున) ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది.

37. మరియు భూమిపై విర్రవీగుతూ నడవకు.¹⁸ నిశ్చయంగా, నీవు భూమిని చీల్చునూలేవు మరియు పర్వతాల ఎత్తుకు చేరనూలేవు!

38. ఇవన్నీ దుష్కార్యాలే, నీ ప్రభువు దృష్టిలో ఎంతో అసహ్యకరమైనవి.

39. ఇవి వివేకంలో నిండివున్న విషయాలు వాటిని నీ ప్రభువు నీకు దివ్యజ్ఞానం (బోహే) ద్వారా తెలియజేశాడు. మరియు అల్లాహ్‌తో పాటు మరొకరిని ఆరాధ్య దైవంగా చేసుకోకు. అలాచేస్తే అవమానానికి గురి అయి, బహిష్కరించబడి నరకంలో త్రోయబడతావు.

40. ఏమీ? మీ ప్రభువు, మీకు ప్రత్యేకంగా కుమారులను ప్రసాదించి తన కొరకు దేవదూతలను కుమార్తెలుగా చేసుకున్నాడా? నిశ్చయంగా మీరు పలికేది చాలా ఘోరమైన మాట.¹⁹

وَ أَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كُنْتُمْ وَ زُنُوزًا
بِالْقِسْطِ الْمُسْتَقِيمِ ۚ ذٰلِكَ خَيْرٌ
وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝

وَ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ
السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ الْفُؤَادَ كُلُّ أُولٰٓئِكَ
كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ۝

وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّكَ
لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَ لَنْ تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طَوَّلًا ۝

كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ
مَكْرُوهًا ۝

ذٰلِكَ مِمَّا أَوْحَى الْيَكِّ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ
الْحِكْمَةِ ۚ وَ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلٰهًا آخَرَ
فَتُنْفِقَ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ۝

أَفَأَصْفُكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ وَ اتَّخَذَ
مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا ۚ إِنَّكُمْ لَتَتَّقُولُونَ
قَوْلًا عَظِيمًا ۝

16) మానవుడు అల్లాహ్ (సు.త.)తో చేసుకున్న వాగ్దానమైనా, లేక తనతోటి మావవునితో చేసిన వాగ్దానమైనా దానిని తప్పక పూర్తిచేయాలి, లేకుంటే పునరుత్థాన దినమున దానిని గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది.

17) అంటే నీకు తెలియని దానిని గురించి ఇతరులపై అనుమానపడకు. మరియు నీకు తెలియని దానిని అనుసరించకు.

18) విర్రవీగుటం అల్లాహులతో ఆలాకు ఎంతో అసహ్యకరమైనది. ఖారూన్ విర్రవీగుటం వల్లనే, తన ధనసంపత్తులతో సహా భూమిలోకి త్రొక్కి వేయబడ్డాడు. చూడండి, 28:81.

19) వారు అల్లాహ్ (సు.త.)కు కుమార్తెలను మరియు తమకేమో కుమారులను ఎన్నుకుంటున్నారు. చూడండి, 16:57-59.

41. మరియు వారు వాస్తవానికి హితబోధ పొందుతారని, మేము ఈ ఖుర్ఆన్‌లో అనేక విధాలుగా బోధించాము. ²⁰ కాని అది వారి వ్యతిరేకతను మాత్రమే అధికం చేస్తున్నది.

42. వారితో అను: "ఒకవేళ వారు అన్నట్లు అల్లాహ్‌తో పాటు ఇతర ఆరాధ్య దైవాలే ఉన్నట్లైతే, వారుకూడా (అల్లాహ్) సింహాసనానికి ('అర్థోకు) చేరే మార్గాన్ని వెతికే వారు కదా!" ²¹

43. ఆయన సర్వలోపాలకు అతీతుడు మరియు అత్యున్నతుడు, వారు ఆపాదించే మాటలకంటే మహోన్నతుడు, మహానియుడు (గొప్పవాడు).

44. సప్తాకాశాలు, భూమి మరియు వాటిలో ఉన్న సమస్తమూ ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉంటాయి. మరియు ఆయన పవిత్రతను కొనియాడనిది, ఆయన స్తోత్రం చేయనటువంటిది ఏదీలేదు, కాని మీరు వాటి స్తుతిని అర్థంచేసుకోలేరు. నిశ్చయంగా, ఆయన ఎంతో సహనశిలుడు, క్షమాశిలుడు.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ
لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا
نُفُورًا ﴿٤١﴾

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ
إِذَا أَتَبَتُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ
سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا
كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ
وَمَنْ فِيْهِنَّ ۗ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا
يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِۦ وَلٰكِنْ لَا تَفْقَهُوْنَ
تَسْبِيْحَهُمْ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا
عَفُوْرًا ﴿٤٤﴾

20) ప్రతివిధంగా బోధించాము: అంటే పూర్వకాలపు ప్రజల కథలు చెప్పి, ఉదాహరణలు, ఉపమానాలు ఇచ్చి, హితబోధలు చేసి, పర్యవసానాలు చూపి, అనేక విధాలుగా అల్లాహ్ (సు.త.) ఖుర్ఆన్‌లో బోధించాడు, భయపెట్టాడు. బహుశా మానవులు గుణపాఠం నేర్చుకొని, అతి స్వల్పకాలపు ఈ జీవితంలో విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసి, రాబోయే శాశ్వత జీవితంలో ఎడతగని సుఖసంతోషాలు పొందాలని. కాని చాలామంది దానిని అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నారు. తమ భ్రష్టాచారాలను మరింత అధికం చేసుకుంటున్నారు.

21) ఈ ఆయత్‌ను వ్యాఖ్యాతలు రెండు విధాలుగా బోధించారు:

(i) ఇద్దరు లేక అంతకంటే ఎక్కువ మంది రాజులు ఉంటే, వారితో ప్రతి ఒక్కడు భూమిలో ప్రతిచోటా తన అధికారాన్నే నెలకొల్పటానికి పాటుపడతాడు. అదేవిధంగా ఈ ఇతరదేవతలు కూడా ప్రయత్నించేవారు, ఒకవేళ వారు ఉండి ఉంటే! అది ఇంతవరకు జరుగలేదు. అంటే అల్లాహ్ (సు.త.) తప్ప మరొక విశ్వసామ్రాజ్యాధిపతి లేడు.

(ii) ఏ విధంగానైతే ముష్టికులు భావిస్తున్నారో: వారు ఆరాధించేవారు ఇంతవరకు అల్లాహ్ (సు.త.) సాన్నిహిత్యాన్ని పొంది ఉన్నారు మరియు తమను ఆరాధించేవారిని కూడా అల్లాహ్ (సు.త.) దగ్గరకు తీసుకుపోవటానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఇది సత్యం కాదు. ఈ విషయం అల్లాహుత ఆలా తన గ్రంథం (ఖుర్ఆన్)లో ఎన్నో సార్లు విశదం చేశాడు. చూడండి, 17:57.

45. మరియు నీవుఖుర్ఆన్‌ను పఠించేటప్పుడు నీకూ మరియు పఠలోక జీవితాన్ని విశ్వసించని వారికీ, మధ్య కనబడని తేరవేసి ఉన్నాము.

46. మరియు వారు గ్రహించకుండా, వారి హృదయాల మీద తెరలు మరియు వారి చెవులలో చెవుడు వేసి ఉన్నాము. ²² ఒకవేళ నీవు ఖుర్ఆన్ (పారాయణం)లో నీ ప్రభువు యొక్క ఏకత్వాన్ని ప్రస్తావిస్తే, వారు అసహ్యంతో వెనుదిరిగి మరలిపోతారు.

47. వారు నీ మాటలను వింటున్నప్పుడు, వారు ఏమి వింటున్నారో మాకు బాగా తెలుసు. ఈ దుర్మార్గులు ఏకాంతంలో ఉన్నప్పుడు పఠస్వరం గుసగుసలాడుతూ ఇలా చెప్పుకుంటారు: "మీరు అనుసరిస్తున్న ఈ మనిషి కేవలం మంత్ర జాలానికి గురి అయిన వాడు మాత్రమే."

48. (ఓ ముహమ్మద్!) చూడు! వారు నిన్ను ఎలాంటి ఉదాహరణలతో పోల్చుతున్నారో, ఎందుకంటే వారు మార్గం తప్పారు, కావున వారు (సరైన) మార్గం పొందలేరు. ²³

49. మరియు వారు ఇలా అంటారు: "ఏమీ? మేము ఎముకలుగా మరియు దుమ్ము (పోడి) గా మారిపోయిన తరువాత కూడా తిరిగి క్రొత్త సృష్టిగా లేపబడతామా?" (1/4)

50. * వారితో అను: "మీరు రాళ్ళుగా గాని లేదా ఇనుముగా గాని మారిపోయి ఉండినా సరే!"

51. "లేదా, తిరిగి సృష్టింపబడటానికి అసాధ్యమైనదని మీ హృదయాలు భావించేదానిగా ఉన్నా సరే! (తిరిగి లేపబడతారు)." వారు మళ్ళీ ఇలా అడుగుతారు: "మమ్మల్ని తిరిగి బ్రతికించి లేపగలవాడు ఎవడు?" వారితో అను: "ఆయనే,

وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ
بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
حِجَابًا مَّسْتُورًا ﴿٢٢﴾

وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ﴿٢٣﴾ وَ إِذَا
ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّا
عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٢٤﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَبْعُونَ بِهِ إِذْ
يَسْتَبْعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ
يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّ تَتَّبِعُونَ إِلَّا
رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٢٥﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ
فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَبْعُونَ سَبِيلًا ﴿٢٦﴾
وَ قَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَ رُفَاتًا أِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٢٧﴾

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٢٨﴾

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِينَ
فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْخِضُونَ

22) చూడండి, 6:25 మరియు 2:7.

23) వారు దైవప్రవక్త ('స'అస)ను మాంత్రికుడు, మంత్రజాలానికి గురి అయినవాడు, పిచ్చి వాడు, జ్యోతిషుడు అని తమనోటికి వచ్చినట్లు ఆరోపించారు. ఎందుకంటే వారు మార్గ భ్రష్టులైనవారు కాబట్టి వారెన్నడూ మార్గదర్శకత్వం పొందలేరు.

మిమ్ముల్ని మొదటి సారి పుట్టించినవాడు!" వారు ఎగతాళిగా తలలు ఊపుతూ అంటారు: "అయితే! అది ఎప్పుడు సంభవిస్తుంది?" వారితో అను: "బహుశా ఆసమయం సమీపంలోనే ఉండవచ్చు!"

52. ఆ దినమున, ఆయన మిమ్ముల్ని పిలిచినపుడు! మీరు ఆయన పిలుపుకు సమాధానంగా ఆయనను స్తుతిస్తూ వస్తారు. మరియు మీరు కేవలం కొంతకాలం మాత్రమే (భూమిలో) ఉండి వున్నట్లు భావిస్తారు. ²⁴

53. మరియు నా దాసులలో, వారు మాట్లాడేటప్పుడు మంచి మాటలనే పలకమని చెప్పు. (ఎందుకంటే) ఖై'తాన్ నిశ్చయంగా, వారి మధ్య విరోధాన్ని రేకెత్తించడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాడు. నిశ్చయంగా, ఖై'తాన్ మానవుడికి బహిరంగ శత్రువు. ²⁵

54. మీ ప్రభువుకు మిమ్ముల్ని గురించి బాగా తెలుసు. ఆయన కోరితే మిమ్ముల్ని కరుణించవచ్చు, లేదా ఆయన కోరితే మిమ్ముల్ని శిక్షించవచ్చు! మరియు (ఓ ముహమ్మద్!) మేము నిన్ను వారి కార్యకర్తగా (రక్షకునిగా) నియమించి పంపలేదు.

55. మరియు భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న వారి నందరినీ గురించి నీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు. మరియు వాస్తవానికి మేము కొందరు ప్రవక్తలకు మరి కొందరిపై ఘనత నొసంగాము. మరియు

إِلَيْكَ رُعُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥٠﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ

بِحُبٍّ ۚ وَ تَتَذَكَّرُونَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا

قَلِيلًا ﴿٥١﴾

وَ قُلْ لِعِبَادِيَ يَقُولُوا الَّتِي هِيَ

أَحْسَنُ ۗ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ

إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا

مُبِينًا ﴿٥٢﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ ۗ إِنْ يَشَأْ

يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِنْ يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ ۗ وَمَا

أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٣﴾

وَ رَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَ

الْأَرْضِ ۗ وَ لَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ

النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ ۗ وَ آتَيْنَا دَاوُدَ

24) పరలోక జీవితంలో సోల్పితే ఇహలోక జీవితకాలం ఎంతో చిన్నది. పరలోక జీవితం అంతం లేనిది. మానవుని కాలగణనం ఈ భూలోకానికి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. ఎందుకంటే దాని గణన భూగోళపు తనచుట్టూ తాను మరియు సూర్యుని చుట్టూ చేసే పర్యటనకు బద్ధమైఉంది. చూడండి, 79:46, 20:102, 104, 30:55, 23:112, 114.

25) ఇది ప్రతి ఒక్కడు ఇతరులలో మాట్లాడేటప్పుడు జ్ఞాపకముంచుకోవలసిన ఆయత్. దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రవచనం: 'మీలో ఎవ్వరు కూడా తన సోదరుని (ముస్లిం) వైపునకు ఆయుధాన్ని చూపకండి. ఎందుకంటే మీకు తెలియకుండానే ఖై'తాన్ ఆ ఆయుధాన్ని నడిపించి అతన్ని చంపించవచ్చు మరియు మీరు నరకాగ్నిలో పడిపోవచ్చు.' ('స. బు'ఖారీ, ముస్లిం). ఇంకా చూడండి, 16:125 మరియు 29:46.

మేము దావూద్‌కు 'జబూర్'²⁶ ఇచ్చాము.

56. వారిలో ఇట్లను: "అయన (అల్లాహ్)ను కాదని మీరెవరినైతే (ఆరాధ్య దైవాలుగా) భావించారో, వారిని అర్థించి చూడండి; మీ ఆపదను తొలగించటానికి గానీ, దానిని మార్చటానికి గానీ వారికి ఎలాంటి శక్తిలేదు."

57. వారు, ఎవరినైతే వీరు ప్రార్థిస్తూ ఉన్నారో, వారే తమ ప్రభువు సాన్నిధ్యాన్ని పొందటానికి మార్గాన్ని వెతుకుతున్నారు. మరియు వారిలో ఆయనకు ఎవరు ఎక్కడ సాన్నిధ్యం పొందుతారో అని ప్రయత్నిస్తున్నారు. మరియు ఆయన కారుణ్యాన్ని ఆశిస్తున్నారు మరియు ఆయన శిక్షకు భయపడుతున్నారు.²⁷ నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు శిక్ష, దానికి భయపడవలసిందే!

58. మరియు పునరుత్థానదినానికి ముందు మేము నాశనం చేయని, లేదా కఠిన శిక్షకు గురి చేయని, నగరమనేది ఉండదు. ఈ విషయం గ్రంథంలో ప్రాయబడి వుంది.

59. మరియు నిదర్శనాలను (ఆయాత్ లను) పంపకుండా మమ్మల్ని ఏదీ ఆపలేదు. కాని పూర్వకాలపు ప్రజలు వాటిని తిరస్కరించడమే తప్ప!²⁸ మరియు మేము స'మూదు జాతి వారికి

زُبُرًا ۞

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ
فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفِ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَ

لَا تَحْوِيلًا ۞

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى
رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَ
يَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْدُورًا ۞

وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا
قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا
عَذَابًا شَدِيدًا ۖ كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ

مَسْطُورًا ۞

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا
أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ ۖ وَآتَيْنَا نُوحًا

26) దావూద్ ('అ.స.)పై అవతరింపజేయబడిన దివ్యగ్రంథం 'జబూర్' (కీర్తనలు / Psalms).

27) వారు ఆదైవాలు: అంటే, యూదులూ మరియు క్రైస్తవులు, దేవుళ్ళని భావించే 'ఉజైర్' ('అ.స.) లేక 'కాసా' ('అ.స.) గానీ; లేక ముష్టికులు ఆరాధించే జన్నాతులు గానీ, దైవదూతలు గానీ, కల్పిత దైవాలు గానీ, విగ్రహాలు గానీ లేక పుణ్యవంతులైన ముస్లింలు గానీ, లేక ఇతర వలీలుగానీ కావచ్చు. వీరంతా తమప్రభువు సాన్నిధ్యాన్ని పొందేమార్గాన్ని వెతుకు తున్నారు. అలాంటప్పుడు వారు ఇతరులకు ఏవిధంగా సహాయపడగలరు. వీరిని ఆరాధించటం మరియు వీరి సహాయంకోరటం ఖిర్క. అల్లాహ్ (సు.త.) ఖిర్కను ఎన్నడూ క్షమించడు.

28) పూర్వకాలపు ప్రజలు తమ ప్రవక్తల నుండి నిదర్శనాలు (ఆయాత్) కోరారు. ఆ నిదర్శనాలు వచ్చిన తరువాత కూడా వారు విశ్వాసులు కాలేదు. దాని ఫలితంగా వారిపై అల్లాహ్ (సు.త.) శిక్షపడి వారు నాశనం చేయబడ్డారు. ఇదేవిధంగా మక్కా ముష్టికీలు కూడా దైవప్రవక్త ('స'అస) నుండి నిదర్శనాలు కోరారు. మక్కా పర్వతాలను బంగారంగా మార్చ

ప్రత్యక్ష నిదర్శనంగా ఒక ఆడ ఒంటను పంపాము, కాని వారు దానిపట్ల క్రూరంగా ప్రవర్తించారు. ²⁹ మరియు మేము నిదర్శనాలను (ఆయాల్లను) పంపుతున్నది, కేవలం ప్రజలు వాటిని చూసి భయపడటానికే!

60. "నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు ప్రజలను పరివేష్టించి ఉన్నాడు." అని మేము నీలో చెప్పిన విషయం (జ్ఞాపకంచేసుకో)! మేము నీకు (ఇస్రా రాత్రిలో) చూపిన దృశ్యం ³⁰ - మరియు ఖుర్ఆన్ లో శపించబడిన (నరక) వృక్షం ³¹ - మేము వారికి ఒక పరీక్షగా చేశాము. కాని మా భయపెట్టడం, వారి తలబిరుసుతనాన్ని మాత్రమే మరింత అధికం చేస్తున్నది.

61. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి!) మేము దేవదూతలతో: "ఆదమ్ కు సాష్టాంగం (సజ్జా) చేయండి." అని చెప్పినపుడు; ఒక్క ఇబ్లీస్ తప్ప, అందరూ సాష్టాంగపడ్డారు. ³² అతడు అన్నాడు: "ఏమీ? నీవు మట్టిలో సృష్టించిన వానికి నేను సాష్టాంగం (సజ్జా) చేయాలా?"

62. ఇంకా ఇలా అన్నాడు: "ఏమీ? నేను చూడటంలేదా? నీవు ఇతనికి నాపై ఆధిక్యత నిచ్చావు. కానీ ఒకవేళ నీవు నాకు పునరుత్థాన

النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۗ وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءُيَا الَّتِي آرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُحَوِّثُهُمْ ۖ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ۖ قَالَ ءَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

మన్నారు. పూర్వజాతి వారివలే వీరూ నిదర్శనాలు వచ్చిన తరువాతకూడా విశ్వసించరని మరియు వారంతా నాశనం చేయబడతారని అతను (స'అస) నిదర్శనాలను కోరలేదు. (వివరాలకు చూడండి, ముస్నద్ అ'హ్మద్, పుస్తకం-1, పేజీ-258).

29) ఆ ఆడ ఒంట నిదర్శనం కొరకు చూడండి, 7:73 మరియు 54:27.

30) దైవప్రవక్త (స'అస) యొక్క రాత్రివేళ మస్జిద్ అల్-హిరాం నుండి మస్జిద్ అల్-అఖ్ఖా మరియు అక్కడ నుండి సప్తాకాశాలలోనికి పోవటం మరియు తమ ప్రయాణాలలో సాక్షాత్తుగా చూసిన దృశ్యాల వివరణ విశ్వాసులకు వారి విశ్వాసాన్ని అధికంచేసింది మరియు సత్య-తిరస్కారులకు వారి తలబిరుసుతనాన్ని.

31) ఆ నరక వృక్షఫలాలు, నరకవాసులకు ఆహారంగా ఇవ్వబడతాయి. దానిపేరు 'జబ్బూమ్' (జెముడు వృక్షం). దాని వివరాలకు చూడండి, 37:62-66 మరియు 44:43-44.

32) ఆదమ్ (అ.స.) వివరాల కొరకు చూడండి, 2:30-34, 7:11-18, 15:26-41 మరియు సూరాహ్ లు 18, 20, 38 కూడా.

దినం వరకు వ్యవధి నిస్తే, నేను ఇతని సంతతి వారిలో కొందరిని తప్ప అందరినీ వశపరచుకొని తప్పుదారి పట్టిస్తాను." ³³

63. ఆయన (అల్లాహ్) అన్నాడు: "సరే ఫో! వారిలో నిన్ను ఎవరు అనుసరిస్తారో! నిశ్చయంగా, మీరందరికీ నరకమే ప్రతిఫలమవుతుంది, పరిపూర్ణ ప్రతిఫలం!

64. "మరియు నీవు నీ ధ్వని (మాటల) లో వారిలో ఎవరెవరిని ఆశచూపి (ఆకర్షించగలవో) ఆకర్షించు. ³⁴ మరియు నీ అశ్విక దళాలలో మరియు నీ పదాతి దళాలలో వారిమీద పడు. ³⁵ మరియు వారికి సంపదలో, సంతానంలో భాగస్వామివి కా ³⁶ మరియు వారిలో వాగ్దానాలు చెయ్యి. ³⁷ మరియు షైతాన్ చేసే వాగ్దానాలు మోసపుచ్చటం తప్ప ఇంకేముంటాయి. ³⁸

65. "నిశ్చయంగా, నా దాసులు! వారిపై నీకు ఏ విధమైన అధికారం లేదు. ³⁹ మరియు వారికి కార్యకర్తగా (రక్షకునిగా) నీ ప్రభువే చాలు!"

66. మీ ప్రభువు, ఆయనే - ఆయన అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటానికి - మీ కొరకు సముద్రంలో

لَا حَتِّبْنَاكَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ

جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ۝

وَ اسْتَفْزِرْ مِنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ

بَصَوْتِكَ وَ اجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْبِكَ وَ

رَجْلِكَ وَ شَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَ

الْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ ۝ وَ مَا يَعِدُهُمُ

الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۝

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ

وَ كَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۝

رَبُّكُمْ الَّذِي يُزَيِّجُ لَكُمْ الْغَلْكَ فِي

الْبَحْرِ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ ۝ إِنَّهُ كَانَ

33) ఇబ్జీస్ మాటల కొరకు చూడండి, 7:16-17.

34) 'సౌతిక: నీ ధ్వని అంటే-పాటలు, వాద్యాలు మరియు ఇతర మోసపుచ్చే మాటలు, అని అర్థం. వీటిలో షైతాన్ మానవులను మోసపుచ్చుతాడు.

35) దళాలు అంటే - షైతాను అడుగుజాడలను అనుసరించే మానవులు, జన్నాతులు.

36) అమ్మ్యాల వ అవ్ లాద్: అంటే సంపదలు మరియు సంతానం. అంటే నిషిద్ధ ('హరామ్) మార్గాలలో సంపాదించి, హరామ్ చేష్టలలో ఖర్చుచేసే ధన సంపత్తులు మరియు వ్యభిచారం వల్ల వచ్చే సంతానం.

37) షైతాన్ వాగ్దానాలు అంటే స్వర్గనరకాలు అనేవి ఏమీలేవు, మరణించిన తరువాత పునరుత్థానం అనేది లేదు. మన జీవితం ఈ భూలోక జీవితం మాత్రమే. కావున వీలైనంత వరకు దీని సుఖసంతోషాలను మీకు లోచనల్లు అనుభవించండి అని ప్రజలను మోసపుచ్చటం.

38) చూడండి, 4:120.

39) నా దాసులు: అంటే అల్లాహ్ (సు.త.)ను నమ్ముకొని ఆయనపై ఆధారపడి, ఆయన చూపిన మార్గమీదనే నడిచే సద్గురువులు. అల్లాహ్ (సు.త.) అలాంటి వారి, రక్షకుడు మరియు కార్యకర్త. షైతాన్ కు అలాంటివారిపై ఎలాంటి అధికారం ఉండదు. చూడండి, 14:22, 15:42.

నావలను నడిపింపజేసేవాడు. నిశ్చయంగా, ఆయన మీ పట్ల అపార కరుణాప్రదాత.

67. మరియు ఒకవేళ సముద్రంలో మీకు ఆపదవస్తే ఆయన (అల్లాహ్) తప్ప, మీరు పిలిచే వారందరూ మిమ్మల్ని త్యజిస్తారు. కాని, ఆయన మిమ్మల్ని రక్షించి, ఒడ్డుకు చేర్చినపుడు, మీరు ఆయన నుండి ముఖం త్రిప్పుకుంటారు. వాస్తవానికి మానవుడు ఎంతో కృతఘ్నుడు.

68. ఏమీ? ఆయన! నేల చిలిపోయి మిమ్మల్ని మ్రింగకుండా; లేదా తుఫాను మీపైరాకుండా; మిమ్మల్ని సురక్షితంగా ఉండనివ్వగలడని మీరు భావిస్తున్నారా? ⁴⁰ అప్పుడు మీరు ఏ రక్షకుడిని పొందలేరు.

69. లేదా! మరొక సారి ఆయన మిమ్మల్ని సముద్రంలోకి తీసుకొని పోయి - మీ కృతఘ్నుతకు ఫలితంగా - మీ మీద తీవ్రమైన తుఫానుగాలిని పంపి, మిమ్మల్ని ముంచివేయకుండా సురక్షితంగా ఉండనివ్వగలడని భావిస్తున్నారా? అప్పుడు మాకు విరుద్ధంగా ⁴¹ సహాయపడేవారి నెవ్వరిని మీరు పొందలేరు. (3/8)

70. * మరియు వాస్తవానికి మేము ఆదమ్ సంతతికి గౌరవము నొసంగాము. ⁴² మరియు వారికి నేలమీదనూ, సముద్రంలోనూ, ప్రయాణం కొరకు వాహనాలను ప్రసాదించాము. మరియు మేము వారికి పరిశుద్ధమైన వస్తువులను జీవనోపాధిగా సమకూర్చాము. మరియు మేము

بِكُمْ رَجِيْبًا ۝
وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ
مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهَ فَلَمَّا نَجَّكُمْ
إِلَى الْبَرِّ اَعْرَضْتُمْ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ
كَفُوْرًا ۝
أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ
الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا
تَجِدُوا الْكُفْرَ وَكَيْلًا ۝
أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً
أُخْرَىٰ فَ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ ۗ ثُمَّ
لَا تَجِدُوا الْكُفْرَ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيْعًا ۝
وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ
الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيْرٍ مِّمَّنْ

40) ఏ విధంగానైతే అల్లాహ్ (సు.త.)కు అవిధేయులైన, పూర్వతరాలవారు శిక్షింపబడ్డారో, అలా మీరుకూడా శిక్షింపబడరని భావిస్తున్నారా?

41) తబీఅన్: పగతీర్చుకునేవాడు, కక్షతీర్చుకునేవాడు. అంటే ఒకసారి మిమ్మల్ని సముద్రంలో తుఫాన్ నుండి క్షేమంగా బయటపెట్టిన తర్వాత ఆయన (అల్లాహుత'అలాయ్) మీ అవిధేయతకు కారణంగా మీరు మరల సముద్రంలోకి పోయినపుడు మిమ్మల్ని ముంచివేయ వచ్చని మీరు భయపడరా? అప్పుడు ఆయన (సు.త.)కు విరుద్ధంగా మీకు, మీ కల్పిత దైవాలు ఎవ్వరూ సహాయపడలేరు.

42) చూ. 2:31, వారికి మంచి చెడును అర్థంచేసుకునే విచక్షణాశక్తినీ, బుద్ధిని ప్రసాదించాము.

సృష్టించిన ఎన్నో ప్రాణులపై వారికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత నిచ్చాము.

71. (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఒక రోజు మేము మానవులందరినీ వారివారి నాయకులతో (ఇమామ్ లతో) సహా పిలుస్తాము. ⁴³ అప్పుడు వారి కర్మఫలములు కుడిచేతిలో ఇవ్వబడినవారు ⁴⁴ తమ కర్మఫలములను చదువుకుంటారు మరియు వారికి రవ్వంత (ఖర్చూరపు) బిజ్జపు చిలికలోని పొరంత) అన్యాయం కూడా జరుగదు.

72. మరియు ఎవడు ఇహలోకంలో అందుడై మెలగుతాడో, అతడు పరలోకంలో కూడా అందుడుగానే ఉంటాడు ⁴⁵ మరియు సన్మార్గం నుండి భ్రష్టుడవుతాడు.

73. మరియు (ఓ ప్రవక్తా!) మేము నీపై అవతరింపజేసిన దివ్యజ్ఞానం (వహీ) నుండి నిన్ను మరలించి, నీవు అదికాక మా పేరుతో మరొక దానిని (సందేశాన్ని) కల్పించాలని నిన్ను పురికొల్పటానికి వారు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ⁴⁶ నీవు అలా చేసిఉంటే వారు తప్పకుండా నిన్ను తమ అప్తమిత్రునిగా చేసుకునేవారు.

74. మరియు ఒకవేళ మేము నిన్ను స్థిరంగా ఉంచకపోతే నీవు వారి వైపుకు కొంతైనా మొగ్గి ఉండే వాడవు.

75. అలాగైతే, మేము నీకు ఈ జీవితంలో రెట్టింపు శిక్షను మరియు చనిపోయిన తరువాత

خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٤٣﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ فَمَنْ أُوِّيَ كِتَابُهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ

فَتِيلًا ﴿٤٤﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٥﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الذِّمَىٰ أَوْ حِينًا إِلَىٰكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَةً وَإِذًا لَّا تَخْذُوكَ خَلِيلًا ﴿٤٦﴾

وَلَوْ لَا أَنْ تَبْتَلَنَّا لَقَدْ كِدْتَ تَرَكُنَ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٤٧﴾

إِذًا لَّا كُفُنَاكَ الضَّعْفَ الْحَيَوِيِّ وَ الضَّعْفَ

43) ఇమామ్: అంటే నాయకుడు ఇక్కడ వ్యాఖ్యాతలు దీనికి మూడు అర్థాలిచ్చారు. (i) దైవ ప్రవక్తలు, (ii) దివ్యగ్రంథాలు, (iii) కర్మఫలములు. ప్రతి ఒక్కరు తమ కాలపు దైవప్రవక్త లేక దివ్యగ్రంథం లేక కర్మఫలముతో పిలువబడతారు. ఇబ్నె-కసీర్ మరియు షాకాని ఈ మూడవది అంటే కర్మఫలముని భావిస్తున్నారు. చూడండి, 53:39.

44) చూడండి, 69:19 మరియు 84:7.

45) అందుడు అంటే హృదయంలో అందుడు లేక సత్యాసత్యాలను అర్థంచేసుకోలేని వాడు. ఇంకా చూడండి, 20:124-125.

46) ఇది ముస్లిక్ ఖురైషులు దైవప్రవక్త ('స'అస) ముందు వెట్టిన మరొక ప్రస్తావన అంటే అతను వారి కల్పిత దైవాలను నిజమైన దైవాలని గుర్తిస్తే వారుకూడా అతనిని దైవప్రవక్తగా గుర్తిస్తామని వెట్టిన షరతు. దానిని అతను ('స'అస) నిరాకరించారు.

కూడా రెట్టింపు శిక్షను రుచిచూపి ఉండేవారం. అప్పుడు మాకు వ్యతిరేకంగా నీకు సహాయపడే వాడిని, ఎవ్వడిని నీవు పొందిఉండే వాడవు కాదు.

76. మరియు వారు (అవిశ్వాసులు) నిన్ను కలవర పెట్టి, నిన్ను ఈ భూమి నుండి వెడలగొట్టటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అలాంటప్పుడు నీవు వెళ్ళిపోయిన తరువాత, వారు కూడా కొద్దికాలం మాత్రమే ఉండగలిగే వారు. ⁴⁷

77. (ఓ ముహమ్మద్) ఇది వాస్తవానికి! మేము, నీకు పూర్వం పంపిన ప్రవక్తలందరికీ వర్తించిన సంప్రదాయమే! నీవు మా సాంప్రదాయంలో ఎలాంటి మార్పును పొందలేవు.

78. మధ్యాహ్నం సూర్యుడు వాలినప్పటి నుండి, రాత్రి అయి చీకటి పడేవరకూ నమాజ్ లను సలుపు. మరియు ప్రాతఃకాలంలో (నమాజ్ లో ఖుర్ఆన్) పఠించు. ⁴⁸ నిశ్చయంగా, ప్రాతఃకాల (ఖుర్ఆన్) పఠనం (దేవదూతల ద్వారా) వీక్షింపబడుతుంది. ⁴⁹

79. మరియు రాత్రివేళలో జాగరణ (తహజ్జుద్) నమాజ్ చెయ్యి; ⁵⁰ ఇది నీ కొరకు అదనపు (నఫిల్) నమాజ్. దీనిలో నీ ప్రభువు నిన్ను

الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْهَا
نَصِيرًا ۞

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِرُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ
لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ
خِيفَتِكَ إِلَّا قَلِيلًا ۞

سُنَّةٍ مِمَّنْ قَدْ آرَسْنَا قَبْلَكَ مِنْ
رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ۞

اقِمِ الصَّلَاةَ لِلدُّلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى
غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۖ إِنَّ
قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ۞

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ
عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا

47) కావున కొద్దికాలం తరువాత 2 హి. శ. లో బద్దలో మక్కా ఖురైషుల పలువురు నాయకులు చంపబడ్డారు. మరియు 8వ హిజ్రీలో ముస్లింలు మక్కా ను జయించారు.

48) ఈ ఆయత్లో ఐదు విధి (ఫర్జ్)గా సలుపవలసిన నమాజ్ల ప్రస్తావన వచ్చింది. సూర్యుడు వాలిన తరువాత జుహ్ర్, సూర్యాస్తమయానికి కొంతకాలం ముందు 'అస్త్ర్, సూర్యాస్తమయం కాగానే మ'గ్రిబ్, కొంత చీకటి పడతరువాత 'ఇషా మరియు ప్రాతఃకాలమున సూర్యోదయాని ముందు ఫజ్ర్ నమాజులు. ఫజ్ర్ నమాజ్లో ఖుర్ఆన్ పఠనం ఎక్కువగా చేయాలి. ఈ నమాజ్ లను గురించిన వివరాలు 'స'హీహ్ హదీస్'లలో ఉన్నాయి.

49) ప్రాతఃకాలపు-ఫజ్ర్ నమాజ్ సమయంలో పగటి మరియు రాత్రి దైవదూతలు కలుస్తారు. వారంతా ప్రజల నమాజ్లను చూస్తారు. మరియు దానిని గురించి అల్లాహుత'అలాకు తెలుపుతారు. అది అల్లాహ్(సు.త.)కు అగోచరమైనది కాదు, కానీ ఆయన (సు.త.) వారి నుండి తన ప్రజల ప్రశంసలు వినగోరుతాడు. ('స. బు'ఖారీ మరియు ముస్లిం).

50) తహజ్జుద్: నిద్రాభంగం. ఇది నఫిల్ నమాజ్, అంటే అదనంగా చేసే నమాజ్. దైవప్రవక్త ('స'అస) రాత్రి మొదటి భాగంలో నిద్రతీసుకొని, చివరి భాగంలో నిద్రనుండి లేచి నమాజ్ చేసి వారు, అదే తహజ్జుద్ నమాజ్. 'స'హీహ్ హదీస్'లలో దీని వివరాలున్నాయి. చూ. 76:26.

(పునరుత్థాన దినమున) ప్రశంసనీయమైన స్థానము (మఖామమ్ మహ్మామాద్) నొసంగవచ్చు!

80. మరియు ఇలా ప్రార్థించు: "ఓ నా ప్రభూ! నీవు నా ప్రతి ప్రవేశాన్ని, సత్య ప్రవేశంగా చేయి మరియు నా బహిర్గమనాన్ని కూడా సత్య బహిర్గమనంగాచేయి మరియు నీ వైపు నుండి నాకు అధికారశక్తిని, సహాయాన్ని ప్రసాదించు." ⁵¹

81. మరియు ఇలా అను: "సత్యం వచ్చింది మరియు అసత్యం అంతరించింది. నిశ్చయంగా, అసత్యం అంతరించక తప్పదు." ⁵²

82. మరియు మేము ఈ ఖుర్ఆన్ ద్వారా విశ్వాసులకు స్వస్థతను మరియు కారుణ్యాన్ని క్రమ-క్రమంగా అవతరింపజేస్తాము. కాని దుర్మార్గులకు ఇది నష్టం తప్ప మరేమీ అధికం చేయదు. ⁵³

83. మరియు ఒకవేళ మేము మానవుణ్ణి అనుగ్రహిస్తే, అతడు ముఖం త్రిప్పుకొని (మా నుండి) మరలిపోతాడు. కాని అతనికి కీడు కలిగితే నిరాశచెందుతాడు. ⁵⁴

84. వారితో ఇలా అను: "ప్రతి ఒక్కడు తనకు తోచినట్లే పనులు చేస్తాడు, కాని మీ ప్రభువుకు

مَحْمُودًا ﴿٥١﴾

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مَدْخَلَ صِدْقٍ وَّ

اَخْرِجْنِيْ مَخْرَجِ صِدْقٍ وَّ اجْعَلْ لِّيْ

مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٥٢﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبٰطِلُ

اِنَّ الْبٰطِلَ كَانَ زَهُوْقًا ﴿٥٣﴾

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْءٰنِ مَا هُوَ شِفٰءٌ وَّ

رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَّ لَا يَزِيْدُ

الظٰلِمِيْنَ اِلَّا خَسٰرًا ﴿٥٤﴾

وَ اِذَا اَنْعَمْنَا عَلٰى الْاِنْسٰنِ اَعْرَضَ وَّ

نَا بٰجَانِيْبِهٖ ؕ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ

يُّسُوْا ﴿٥٥﴾

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلٰى شَاكْرَتِهٖ ؕ فَرَبُّكُمْ

51) కొందరువ్యాఖ్యాతలు ఈ ఆయత్ ప్రస్తావనం (హిజ్రత్) సమయంలో అవతరింపజేయబడిందని అంటారు. అంటే యస్'దిబ్ (మదీనాహ్ మునవ్వరహ్) ప్రవేశాన్ని మరియు మక్కహ్ ముకర్రమహ్ బహిర్గమనాన్ని సత్యమైనవి చేయమని దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రార్థిస్తున్నారు. మరి కొందరు అంటారు: నన్ను సత్యం మీద మరణింపజేయి మరియు సత్యంతో పునరుత్థ రింపజేయి. ఇమామ్ షాకాని అంటారు: ఈ అన్నీ అర్థాలు కూడా సమంజసమైనవే ఎందుకంటే ఇది ఒక దు'ఆ.

52) మక్కహ్ ముకర్రమహ్ విజయం తరువాత, దైవప్రవక్త ('స'అస) క'అబహ్ లో ప్రవేశిస్తారు. అక్కడ 360 విగ్రహాలు ఉంటాయి. వాటిని ఒక చిన్న కట్టలో కొట్టుతూ ఈ ఆయత్ చదువుతారు. ('స'హి'హ్ బు'ఖారి, ముస్లిం).

53) ఇటువంటి ఆయత్ కు చూడండి, 10:57.

54) మానవుడు సుఖసంతోషాలలో ఉన్నప్పుడు అల్లాహ్ (సు.త.)ను మరచి పోతాడు మరియు కష్ట కాలంలో నిరాశ చెందుతాడు. కాని ఒక విశ్వాసి రెండు పరిస్థితులలోనూ తన ప్రభువు పవిత్రతను కొనియాడుతూ, ఆయన స్తోత్రం చేస్తూ ఉంటాడు. చూడండి, 11:9-11.

మాత్రం ఎవడు సన్మార్గం పొందేవాడో బాగా తెలుసు." 55

85. మరియు వారు నిన్ను ఆత్మ (రూహ్)ను గురించి ప్రశ్నిస్తున్నారు. వారితో ఇలా అను: "ఆత్మ! నా ప్రభువు ఆజ్ఞతో వస్తుంది. మరియు (దానిని గురించి) మీకు ఇవ్వబడిన జ్ఞానం అతి స్వల్పమైనది." 56

86. మరియు ఒకవేళ మేము కోరినట్లయితే నీపై అవతరింపజేయబడిన సందేశాన్ని (ఖుర్ఆన్ ను) లాగుకో గలము (స్వాధీనపరచుకో గలము). అప్పుడు దానిని గురించి, మాకు వ్యతిరేకంగా, నీవు ఏ సహాయకుడిని పొందలేవు -

87. కేవలం నీ ప్రభువు కారుణ్యం తప్ప! నిశ్చయంగా, నీపై ఉన్న ఆయన (నీప్రభువు) అనుగ్రహంఎంతోగొప్పది.

88. ఇలా అను: "ఒకవేళ మానవులు మరియు జిన్నా తులు అందరూ కలిసి, ఈ ఖుర్ఆన్ వంటి దానిని కల్పించి తీసుకురావటానికి ప్రయత్నించినా - వారు ఒకరికొకరు లోడ్చేసినప్పటికీ - ఇటువంటి దానిని కల్పించలేరు." 57

89. మరియు వాస్తవానికి, మేము ఈ ఖుర్ఆన్ లో ప్రజలకు ప్రతివిధమైన ఉపమానాన్ని వివరించి బోధించి ఉన్నాము. అయినా చాలా మంది ప్రజలు సత్య-తిరస్కారులుగానే ఉండిపోయారు.

90. మరియు వారు ఇలా అంటారు: "(ఓ ముహమ్మద్!) నీవు భూమి నుండి మా కొరకు ఒక చెలమను రుట్లను ప్రవహింపజేయనంత వరకు మేము నిన్ను విశ్వసించము; 58

أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ﴿٥٥﴾
وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ
مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٦﴾
وَ لَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ
عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٥٧﴾
إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ
عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٥٨﴾
قُلْ لَئِنْ اجْتَبَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ
عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا
يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَا يُؤْتُونَ
لِبَعْضِ ظَهْمِيرًا ﴿٥٩﴾
وَ لَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا
الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ أَكْثَرُ
النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٦٠﴾
وَ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا
مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٦١﴾

55) దీని సారాంశము, 11:121-122 ఆయత్ల మాదిరిగానే ఉంది.

56) అర్-రూహు: ఆత్మను గురించి కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.)కు మాత్రమే తెలుసు. దాని జ్ఞానం కేవలం నా ప్రభువు(సు.త.)కు మాత్రమే ఉంది. దానిజ్ఞానం ఆయన (సు.త.) ప్రవక్తల (అ.స.) కు కూడా ఇవ్వలేదు. అది ఆయన (సు.త.) ఆజ్ఞతో వస్తుంది: 'కున్ ఫ యుకూన్.'

57) చూడండి, 52:34.

58) ఇది ముప్పిక్ ఖుర్ఆనులు ఇస్లాం స్వీకరించటానికి - మూసా ('అ.స.) బండనుండి పన్నెండు ఊటలను ప్రవహింపజేసినట్లు, మీరు కూడా ప్రవహింపజేయండిని - పెట్టిన షర్తు. చూ. 2:60.

91. "లేదా! నీ కొరకు ఖర్చూరపు మరియు ద్రాక్ష లోట ఏర్పడి, దాని మధ్య నుండి నెలయెళ్ళు పొంగి ప్రవహింప జేయనంత వరకు;

92. "లేదా, నీవు మమ్మల్ని భయపెట్టినట్లు, 59 ఆకాశం ముక్కలై మాపై పడవేయబడనంత వరకు; లేదా అల్లాహ్ ను మరియు దేవదూతలను మా ముందు ప్రత్యక్ష పరచనంత వరకు;

93. "లేదా నీ కొరకు స్వర్గగృహం ఏర్పడనంత వరకు; లేదా నీవు ఆకాశంలోకి ఎక్కిపోయినా నీవు, మేము చదువగలిగి ఒక గ్రంథాన్ని అవతరింప జేయనంత వరకు; నీవు ఆకాశంలోకి ఎక్కటాన్ని మేము నమ్మము." వారితో అను: "నా ప్రభువు సర్వ లోపాలకు అతీతుడు, నేను కేవలం సందేశ హారునిగా పంపబడిన మానవుడను మాత్రమే?" 60

94. మరియు ప్రజల ముందుకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చినపుడు, దానిని విశ్వసించకుండా వారిన ఆపిదేమిటి? వారు (మూడ విశ్వాసంలో మునిగి): "ఏమి? అల్లాహ్ మానవుణ్ణి తన సందేశహారునిగా పంపాడా?" అని పలకడం తప్ప!

95. ఇలా అను: "ఒకవేళ భూమి మీద దేవదూతలు నివసిస్తూ నిశ్చింతగా తిరుగుతూ ఉండి నట్లయితే, మేము వారి కొరకు దేవదూతనే సందేశహారునిగా పంపి ఉండే వారము."

96. ఇలా అను: "నాకూ మరియు మీకూ మధ్య అల్లాహ్ యే సాక్షిగా చాలు. నిశ్చయంగా ఆయన తన దాసులనుబాగా ఎరుగువాడు సర్వదృష్టికర్త."

97. మరియు ఎవడికి అల్లాహ్ మార్గదర్శకత్వం చేస్తాడో అతడే సన్మార్గం పొందుతాడు. మరియు ఎవడిని ఆయన మార్గభ్రష్టత్వంలో పడనిస్తాడో,

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَعِنَبٍ
فَتَجْرِ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَجْرِيًّا ۗ
أَوْ تَسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا
كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ۗ
أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرٍ أَوْ
تَرْقُ فِي السَّمَاءِ ۗ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ
حَتَّىٰ تَنْزَلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ ۗ قُلْ
سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا
رَّسُولًا ۗ

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ
جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبْعَثِ
اللَّهُ بَشَرًا رَّسُولًا ۗ

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ
يَسْمُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَلْنَا عَلَيْهِمْ
مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَّسُولًا ۗ

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَ
بَيْنَكُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا
بَصِيرًا ۗ

وَمَنْ يَّهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۗ وَمَنْ

59) భయ పెట్టుటకు - ఇలాంటి ఆయత్ కు చూడండి, 34:9.

60) అద్భుత సూచనలు కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.) చేతిలోనే ఉన్నాయి. ఆయన (సు.త.) కోరితేనే వాటిని చూపుతాడు. చూడండి, 6:109.

వాడికి ఆయన తప్ప ఇతరుల నెవ్వరినీ నీవు సంరక్షకులుగా పొందలేవు. మరియు వారిని మేము పునరుత్థాన దినమున గ్రుడ్డివారుగా, మూగ వారుగా మరియు చెవిటి వారుగా చేసి, వారి ముఖాల మీద బోర్లా పడవేసి లాగుతూ ప్రోగు చేస్తాము. వారి ఆశ్రయం నరకమే! అది చల్లారి నప్పుడల్లా మేము వారికై అగ్నిజ్వాలను తీవ్రంచేస్తాము.

98. అదే వారి ప్రతిఫలం ఎందుకంటే వాస్తవానికి వారు మా సూచనలను తిరస్కరించారు మరియు అన్నారు: "ఏమీ? మేము ఎముకలుగా, పొడిగా మారిపోయిన తరువాత కూడా, సరికొత్త సృష్టిగా మళ్ళీ లేపబడతామా?"⁶¹ (1/2)

99. * ఏమీ? వారు చూడటంలేదా (ఎరుగరా)? నిశ్చయంగా అల్లాహ్‌యే ఆకాశాలనూ మరియు భూమినీ సృష్టించినవాడనీ⁶² మరియు వారివంటి వారినీ సృష్టించగల సమర్థుడనీ మరియు ఆయనే వారి కొరకు ఒక నిర్ణీత సమయాన్ని నియమించాడనీ,⁶³ దానిని (ఆ సమయాన్ని) గురించి ఎలాంటి సందేహంలేదనీ; అయినా ఈ దుర్మార్గులు మొండిగా సత్యాన్ని తిరస్కరించటానికి పూనుకున్నారు.

100. వారితో అను: "ఒకవేళ మీరు నా ప్రభువు యొక్క అనుగ్రహపు నిధులను పొందివున్నా, అవి ఖర్చయిపోతాయేమోననే భయంతో వాటిని మీరు పట్టుకొని (ఖర్చుచేయకుండా) ఉండివారు."⁶⁴ మరియు వాస్తవానికి మానవుడు ఎంతో లోభి!"

101. మరియు మేము వాస్తవానికి, మూసాకు

يُضِلُّ لَٰكِن تَجِدَ لَهُم أَوْلِيَاءَ مِن دُونِهِ ۗ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَآ وَ بُكْمًا وَ صُمًّا ۗ مَا لَهُم جَهَنَّمَ ۗ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٨﴾

ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاٰتِنَا وَ قَالُوْا اِذَا كُنَّا عِظَامًا وَ رُفَاتًا اِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِيْدًا ﴿٩٩﴾

اَوْ لَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَ جَعَلَ لَهُمْ اَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيْهِ ۗ فَاَبٰى الظّٰلِمُوْنَ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿١٠٠﴾

قُلْ لَوْ اَنْتُمْ تَهْلِكُوْنَ خَزَآئِن رَّحْمَةِ رَبِّيْ اِذَا لَمْ مَسْكُنتُمْ خَشِيَةَ الْاِنْفَاقِ وَ كَانِ الْاِنْسَانُ قَتُوْرًا ﴿١٠١﴾

وَ لَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى تِسْعَ اٰيٰتٍ بَيِّنٰتٍ

61) ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 17:49.

62) చూడండి, 40:57, 46:33 మరియు 36:81-82.

63) నిర్ణీత సమయం అంటే పునరుత్థానదినం.

64) ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 4:53.

స్పష్టమైన తొమ్మిది అద్భుత సూచనలను ప్రసాదించాము. ⁶⁵ ఇస్రాయిల్ సంతతి వారిని అడుగు, అతను (మూసా) వారి వద్దకు వచ్చి నపుడు ఫిరోహెన్ అతనితో అన్నాడు: "ఓ మూసా! నిశ్చయంగా, నీవు మంత్రజాలానికి గురి అయ్యావని నేను భావిస్తున్నాను."

102. (మూసా) అన్నాడు: "నీకు బాగా తెలుసు జ్ఞానవృద్ధికలుగజేసి వాటిని (సూచనలను) భూమ్యా కాశాలప్రభువు తప్ప మరెవ్వరూ అవతరింపజేయలేరని! మరియు ఓఫిరోహెన్ నీవు నిశ్చయంగా, నశింపజేస్తావని నేను భావిస్తున్నాను." ⁶⁶

103. అప్పుడు అతడు (ఫిరోహెన్) వారిని భూమి (ఈజిప్ట్) నుండి వెడలగొట్టాలని సంకల్పించుకున్నాడు. కావున మేము అతనిని (ఫిరోహెన్ ను) మరియు అతనితో పాటు ఉన్న వారందరినీ ముంచివేశాము.

104. మరియు ఆ తరువాత, ఇస్రాయిల్ సంతతి వారితో మేము ఇలా అన్నాము: "మీరు ఈ భూమిలో స్వేచ్ఛగా నివసించండి. కానీ అంతిమ వాగ్దానం ఆసన్నమైనప్పుడు, మేము మీరందరినీ ఒకేచోట చేర్చుతాము."

105. మరియు మేము దీనిని (ఈ ఖుర్ఆన్ ను) సత్యంతో అవతరింపజేశాము మరియు ఇది సత్యంతోనే అవతరించింది. (ఓ ప్రవక్తా!) మేము

فَسَأَلَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ
فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَكْفَنُكَ يَوْمَئِذٍ
مَسْحُورًا ﴿٦٥﴾

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا
رُبَّ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرٍ وَإِنِّي
لَأَكْفَنُكَ يَوْمَئِذٍ مَسْبُورًا ﴿٦٦﴾

فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿٦٧﴾

وَ قُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ
اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ
الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿٦٨﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا
أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٦٩﴾

65) మూసా('అ.స.)కు ఇవ్వబడిన (ఫిరోహెన్ జాతి వారికి చూపబడిన) తొమ్మిది అద్భుత సూచనలు: (i) ప్రకాశించే చేయి, (ii) సర్పంగామారే చేతికర్ర, (iii) దుష్టులకు కలిగిన కరువు మరియు ఫల నష్టము, (iv) తుపాను, (v) మిడుతలదండు, (vi) పేనులు, (vii) కప్పలు, (viii) రక్తం మరియు (ix) సముద్రంలో ఏర్పడిన బాట. ఇవి సూరహ్ అల్-అరాఫ్ (7)లో కూడా వివరించబడ్డాయి. ఇబ్నె 'అబ్బాస్, ముజాహిద్, ఇక్రీమా, షాబీ, ఖతదా ర'ది. 'అన్లుమ్ ల వ్యాఖ్యానం, (ఇబ్నె-కసీర్). ఇవేగాక బండనుండి తీసిన 12 ఊటలూ, మన్న మరియు సల్వాలు కూడా అద్భుత సూచనలే, కానీ వీటిని ఫిరోహెన్ జాతివారు చూడలేదు.

66) మూసా ('అ.స.) యొక్క వివరాలకు చూడండి, 7:103-137 మరియు 20:49-79. ***

నిన్ను కేవలం శుభవార్త అందజేసేవానిగా మరియు హెచ్చరిక చేసేవానిగా మాత్రమే పంపాము!

106. మరియు నీవు ప్రజలకు నెమ్మది నెమ్మదిగా చదివి వినిపించాలని, మేము ఖుర్ఆన్‌ను విభజించి, క్రమక్రమంగా అవతరింపజేశాము.

107. వారితో అను: "మీరు దీనిని (ఈ ఖుర్ఆన్‌ను) నమ్మినా నమ్మక పోయినా; నిశ్చయంగా, ఇది వరకు జ్ఞానముసంగబడిన వారికి దీనిని వినిపించినప్పుడు వారు తమ ముఖాలమీదపడి స్రావణంగం (సజ్జా) చేస్తారు."

108. మరియు ఇలా అంటారు: "మా ప్రభువు సర్వ లోపాలకు ఆతీతుడు, మా ప్రభువు వాగ్దానం పూర్తయి తీరుతుంది."

109. మరియు వారు ఏడుస్తూ, తమ ముఖాల మీద పడిపోతారు. మరియు వారి వినమ్రత మరియు అధికమవుతుంది. (సజ్జా)

110. వారితో అను: "మీరు ఆయనను, 'అల్లాహ్!' అని పిలవండి, లేదా 'అనంత కరుణామయుడు (అల్-హమ్దీ)! అని పిలువండి, మీరు ఆయనను ఏ పేరుతోనైనా పిలవండి, ఆయనకున్న పేర్లన్నీ అత్యుత్తమమైనవే! నీ సమాజ్లో నీవు చాలా గట్టిగాగానీ, చాలా మెల్లగాగానీ పఠించక, వాటి మధ్య మార్గాన్ని అవలంబించు."

111. ఇంకా ఇలా అను: "సంతానం లేనటువంటి, తన రాజరికంలో భాగస్వాములు లేనటువంటి, తనలో ఎలాంటి లోపం లేనటువంటి మరియు సహాయకుడు అవసరం లేనటువంటి అల్లాహ్‌యే సర్వస్తోత్రాలకు అర్హుడు. మరియు మీరు ఆయన మహనీయతను గొప్పగా కొనియాడండి!"

وَ قَرَأْنَا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ

عَلَىٰ مُكْتَبٍ وَ نَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ۝

قُلْ أَمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ يُخْفُونَ

عَلَيْهِمْ يَخِرُون لَلَّذِقَانِ سَجْدًا ۝

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ

رَبِّنَا كَالْمَعْدُودِ ۝

وَ يَخِرُونَ لَلَّذِقَانِ يَبْكُونَ وَ

يَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ۝

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا

مَا تَدْعُونَ فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَ

لَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوا بِهَا وَ

ابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ۝

وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ

وَلَدًا ۚ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وِليٌّ مِنَ الدُّنْيَا ۚ وَ كَبُرُ

تَكْبِيرًا ۝

18. సూరహ్ అల్-కహ్ఫ్

కహ్ఫున్: అంటే గుహ. ఈ సూరహ్ మొదటి మరియు చివరి 10 ఆయతులు చదువటం వల్ల ధజ్జాల్ ఫిల్స నుండి ముక్తి దొరకుతుంది. ('స. ముస్లిం). జమ'అహ్ రోజు దీనిని చదివితే వచ్చే జమ'అహ్ వరకు, అతని కొరకు ఒక ప్రత్యేక వెలుగు ఉంటుంది. (ముస్తఫిద్ కి 'హాకీమ్-2/368, అల్ఫానీ ప్రమాణికం - 6470) ఇది సూరహ్ అల్-నబ్హ్ (16) కంటే ముందు అవతరింప జేయబడింది. అంటే చివరి మక్కాహ్ కాలంలో. ఇందులో గుహవారు ఎంతోకాలం అందు ఉన్న ఒక్కరోజు మాత్రమే ఉన్నాము అని భావించిన కథ (10-27) ఆయత్లలో; అల్లాహ్ (సు.త.) ప్రసాదించిన ధనసంపత్తులకు గర్వితుడై, తన లోటివానిని హేళనచేసి అంతా పోగొట్టుకున్న వాని కథ (32-44) ఆయత్లలో; మూసా (అ.స.), అల్-ఖిద్ర్ (అ.స.) నుండి నేర్చుకున్న విషయాల గాథ (60-82) ఆయత్లలో మరియు జాల్-ఖర్ నైన్ తూర్పు పడమరలకు ప్రయాణించి యాజూజ్-మాజూజ్ లు రాకుండా లోహాలతో గోడనిర్మించి అక్కడి ప్రజలను కాపాడిన కథ (83-98) ఆయత్లలో ఉన్నాయి. ఈ సూరహ్ సారాంశం 7వ ఆయత్లో ఉంది: 'నిశ్చయంగా - ప్రజలలో మంచిపనులు చేసేవారు ఎవరో పరీక్షించటానికి - మేము భూమిపై ఉన్న వస్తువులను దానికి అలంకారంగా (అకర్హజీయమైనవిగా) చేశాము' ఇందులో 110 ఆయతులు ఉన్నాయి. దీనిపేరు 10వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. తన దాసుని పై (ము'హమ్మద్ పై) ఈ గ్రంథాన్ని (ఖుర్ఆన్ ను) అవతరింపజేసిన అల్లాహ్ యే సర్వస్థోత్రాలకు అర్హుడు. మరియు ఆయన ఇందులో వివిధమైన వక్రత్వాన్ని ఉంచలేదు.¹
2. ఇది సక్రమంగా స్థిరంగా ఉండి, ఆయన నుండి వచ్చే కఠిన శిక్షను గురించి హెచ్చరిస్తుంది మరియు విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికి మంచి ప్రతిఫలం (స్వర్గం) తప్పక ఉంటుందనే శుభవార్తనూ ఇస్తుంది.
3. అందులో వారు నిరంతరంగా కలకాల ముంటారు.
4. ఇంకా ఇది: "అల్లాహ్ కు సంతానముంది!" అని, అనే వారిని హెచ్చరిస్తుంది.
5. ఈ విషయాన్ని గురించి వారికిగానీ, వారి తండ్రి-తాతలకుగానీ ఎలాంటి జ్ఞానం లేదు. వారి

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ
 الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا
 قَیْمًا لِّیُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا لِّمَنْ لَّدُنْهُ
 وَیُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِیْنَ یَعْمَلُونَ
 الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا
 مَا كِثْبَتِینَ فِیهِ أَبَدًا
 وَ یُنذِرَ الَّذِیْنَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ
 وَلَدًا
 مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ

1) చూడండి, 4:82, ఈ గ్రంథం అల్లాహ్ (సు.త.) తరపు నుండి కాక ఇతరుల దగ్గర నుండి వచ్చి ఉంటే అందులో ఎన్నో లోపాలు ఉండేవి.

నోటినుండి వచ్చే ఈ మాట ఎంతో దారుణమైనది. వారు పలికినంతా కేవలం అసత్యమే.

6. ఈ సందేశాన్ని విశ్వసించని వారి వైఖరి వల్ల దుఃఖపడి బహుశా నీవు నీ ప్రాణాన్నే కోల్పోతావేమో!

7. నిశ్చయంగా - ప్రజలలో మంచి పనులు చేసే వారు ఎవరో పరీక్షించటానికి - మేము భూమిపై ఉన్న వస్తువులను దానికి అలంకారంగా (ఆకర్షణీయమైనవిగా) చేశాము.

8. మరియు నిశ్చయంగా, మేమే దానిపై ఉన్న దాన్నంతటినీ చదువైన మైదానం (బంజరునీల) గా మార్చగలము.

9. ఏమీ? నిశ్చయంగా, ఆ గుహవాసులు మరియు ఆ శిలాఫలకంవారు, మా (ఇతర) సూచనలన్నిటిలో అద్భుతమైనవని నీవు భావించావా? ²

10. (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) ఎప్పుడైతే ఆ యువకులు ఆ గుహలో ఆశ్రయం పొందారో, ఇలా ప్రార్థించారు: "ఓ మా ప్రభూ! మాపై నీ కారుణ్యాన్ని ప్రసాదించు. మరియు మా వ్యవహారంలో మేము నీతిపరులమై ఉండేటట్లు మమ్మల్ని సరిదిద్దు!"

11. కావున ఆ గుహలో, కొన్నిసంవత్సరాల వరకు మేము వారి చెవులను మూసివేశాము. ³

12. ఆ తరువాత, ఆ రెండు పక్షాలవారిలో ⁴ ఎవరు వారి (గుహలో) నివసించినకాలాన్ని సరిగ్గా లెక్కపెడతారో చూద్దామని వారిని లోపాము.

كَبُوتٍ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
 ۞ إِنَّ يَتَّقُونَ إِلَّا كَذِبًا ۞
 فَكَعَلْتَكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِنْ
 لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ۞
 إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا
 لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۞
 وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا
 جُرًّا ۞
 أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالْ
 الرَّقِيمِ كَانُوا مِنَ الْآيَاتِنَا عَجَبًا ۞
 إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا
 رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ
 لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ۞
 فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ
 سِنِينَ عَدَدًا ۞
 ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ
 أَحْطَىٰ لِمَا لَبِئْتُهُمَا أَمَدًا ۞

2) అంటే ఇదొక్కటి అద్భుతసూచన కాదు. దీనికంటే అద్భుతసూచనలు ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి. సూర్య-చంద్రుల, నక్షత్రాల మరియు రేయింబవళ్ళు సృష్టి మొదలైనవి. అల్-రఖీము: కొందరు వ్యాఖ్యాతలు దీనిని ఆ గుహవాసుల నగరపు పేరని మరికొందరు గుహ ఉన్న ఆ కొండ పేరని ఇంకా కొందరు ఆ సీసపు పలక దేనిపైనైతే వారి పేర్లు వ్రాయబడి ఉండేనో అది, అని అంటారు.

3) వారికి గాఢ నిద్రను కలిగించాము.

4) గుహలోనున్న వారిలోని రెండు పక్షాలు.

13. మేము వారి యథార్థగాథ నీకు వినిపిస్తున్నాము. నిశ్చయంగా, వారు తమ ప్రభువును విశ్వసించిన కొందరు యువకులు; ⁵ మేము వారి మార్గదర్శకత్వాన్ని అధికంచేశాము.

14. మరియు మేము వారి హృదయాలకు దృఢత్వాన్ని ప్రసాదించాము. వారు లేచి నిలబడి నప్పుడు ఇలా అన్నారు: "భూమ్యాకాశాల ప్రభువే మా ప్రభువు! ఆయననువదలి మేము వేరెదైవాన్ని ఎలాంటి స్థితిలోనూ ప్రార్థించము. వాస్తవానికి అలా చేస్తే దారుణం చేసిన వారమవుతాము!

15. "ఈ, మా జాతివారు ఆయనను విడిచి ఇతర దైవాలను నియమించుకున్నారు. అయితే, వారిని (ఆ దైవాలను) గురించి వారు స్పష్టమైన ప్రమాణాన్ని ఎందుకు తీసుకురారు? ఇక అల్లాహ్ వై అబద్ధాలు కల్పించేవాని కంటే మించిన దుర్మార్గుడు ఎవడు?"

16. (వారు పరస్పరం ఇలా అనుకున్నారు): "ఇప్పుడు మీరు వారిని మరియు అల్లాహ్ ను కాదని వారు ఆరాధించే దైవాలను విడిచి, గుహలో శరణు తీసుకొండి. మీ ప్రభువు తన కారుణ్యాన్ని మీపై విస్తరింపజేస్తాడు మరియు మీ కార్యాలను సరిదిద్ది వాటిని మీకు సులభమైనట్లుగా చేస్తాడు." (5/8)

17. * మరియు వారు (ఆ గుహలోని) ఒక విశాలమైన భాగంలో (నిద్రిస్తూ) ఉన్నప్పుడు; సూర్యుడు ఉదయించేటప్పుడు (ఎండ) వారి గుహ నుండి కుడిప్రక్కకు వాలి పోవటాన్ని మరియు అస్తమించేటప్పుడు (ఎండ) ఎడమ ప్రక్కకు అలగిపోవటాన్ని నిపు చూసి ఉంటావు.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ الْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ الْهَذَا لَقَدْ فَلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿١٤﴾

هَؤُلَاءِ قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَنٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَكْظَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا ﴿١٦﴾

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزُورُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكُمْ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لِمَنْ

5) ఫిల్ యుత్తున్: అంటే 9 లేక దానికంటే తక్కువ అని అర్థం. ఆ యువకులు 'ఈసా' (అ.స.) కంటే ముందు వారు కావచ్చని ఇబ్నె-కసీర్ (ర'హ్మీ) అభిప్రాయం. మరికొందరు వారు క్రైస్తవులని అంటారు. వారు ఎవరైనాసరే, ఏకదైవ సిద్ధాంతంపై ఉన్నవారూ మరియు కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.)ను మాత్రమే ఆరాధించేవారై ఉండరి. వారి కాలపు నాయకులు మరియు ఇతర ప్రజలవలె అల్లాహ్ (సు.త.)ను విడిచి ఇతరులను ఆరాధించేవారు కారు. కాబట్టి ఆ సత్య-తిరస్కారుల శిక్షకు భయపడి ఏకాంతపు కొండగుహలో శరణు తీసుకొని ఉండరి.

ఇది అల్లాహ్ సూచనలలో ఒకటి. అల్లాహ్ మార్గ దర్శకత్వం చేసినవాడే సన్మార్గం పొందుతాడు. ఆయన మార్గ బ్రహ్మత్వంలో వదలిన వాడికి సరైన మార్గం చూపే సంరక్షకుణ్ణి నీవు పొందలేవు.

18. మరియు వారు నిద్ర పోతున్నప్పటికీ, నీవు వారిని మేల్కొని ఉన్నారనే భావించి ఉంటావు! మరియు మేము వారిని కుడి ప్రక్కకు మరియు ఎడమ ప్రక్కకు మరలించే వారము. మరియు వారి కుక్క గుహద్వారం వద్ద తన ముందు కాళ్ళనుచాచి పడి ఉండినను. ఒకవేళ నీవు వారిని లొంగిచూసి ఉంటే, నీవు తప్పక వెనుదిరిగి పారి పోయేవాడవు మరియు వారిని గురించి భయకంపి తుడవై పోయేవాడవు.

19. మరియు ఈ విధంగా (ఉన్న తరువాత), వారు ఒకరినొకరు ప్రశ్నించుకోవటానికి మేము వారిని (నిద్రనుండి) లేపాము. వారిలో నుండి ఒకడు మాట్లాడుతూ ఇలా అన్నాడు: "మీరు ఈ స్థితిలో ఎంతకాలమున్నారు?" వారన్నారు: "మేము ఒక దినమో లేదా అంతకంటే తక్కువనో ఈ స్థితిలో ఉన్నాము." 6 (మరికొందరు) ఇలా అన్నారు: "మీరెంత కాలమున్నారో మీ ప్రభువుకే తెలుసు! మీలో ఒకనికి నాణ్యం (డబ్బు) ఇచ్చి పట్టణానికి పంపండి. అతడు అక్కడ శ్రేష్ఠమైన ఆహారాన్ని వెతికి, దానినే మీ కొరకు తీనటానికి తెస్తాడు. అతడు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి మరియు మీ గురించి ఎవ్వడికీ తెలియనివ్వగూడదు.

20. "ఒకవేళ వారు మిమ్మల్ని గుర్తుపడితే, వారు తప్పక మిమ్మల్ని రాళ్ళువేయించి చంపుతారు లేదా (బలవంతంగా) మిమ్మల్ని వారి మతంలోకి త్రిప్పుకుంటారు, అలాంటప్పుడు మీరు ఎలాంటి సాఫల్యం పొందలేరు."

يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا ۝
وَتَحْسَبُهُمْ آيَاتِنَا وَهُمْ رُقُودٌ ۚ وَ
نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ ۚ
وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ
لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ
فِرَارًا وَ لَلَّيْتُمْ مِنْهُمْ رُعبًا ۝
وَ كَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا
بَيْنَهُمْ ۗ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ
لَبِئْتُمْ ۗ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ
يَوْمٍ ۗ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِئْتُمْ
فَأَبْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هُنَا إِلَى
الْبَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا
فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ ۚ
وَ لَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۝
إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ
يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ
وَ لَنْ تَغْلِبُوهُمْ إِذَا ابْتَدَأُوا ۝

6) చూడండి, 2:259. అక్కడ ఒకడు, మరణించి నూరుసంవత్సరాలు పడిఉన్న తరువాత, అల్లాహ్ (సు.త.) అతడిని మరల సజీవునిగా చేసినప్పుడు ఇలాగే భావిస్తాడు. అల్లాహుతాలా నిర్దీవులనుండి సజీవులను మరియు సజీవులనుండి నిర్దీవులను తీగలడు, అనే సత్యానికి ఇది ఉదాహరణం. ఇంకా చూడండి, 3:27, 6:95, 10:31, 30:19.

21. మరియు ఈ విధంగా అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమని చివరిగడయ నిశ్చయమని, అది రావటంలో ఎలాంటి సందేహంలేదని తెలుసుకోవటానికి, ఆ యువకుల విషయం ప్రజలకు తెలియజేశాము. అప్పుడు వారు (ప్రజలు) వారి (గుహ వాసుల) విషయాన్ని తీసుకొని పరస్పరం వాదులాడుకున్న విషయం (జ్ఞాపకం చేసుకోండి!) వారిలో కొందరన్నారు: "వారి కొరకు ఒక స్మారక భవనం నిర్మించాలి." వారి విషయం వారి ప్రభువుకే తెలుసు. ఆ వ్యవహారంలో పైచేయి (ప్రాబల్యం) ఉన్నవారు: "వారి స్మారకంగా ఒక మస్జిద్‌ను నిర్మించాలి." అని అన్నారు.

22. (వారి సంఖ్యను గురించి) కొందరంటారు: "వారు ముగ్గురు, నాలుగవది వారి కుక్క." మరి కొందరంటారు: "వారు అయిదుగురు, ఆరవది వారి కుక్క." ఇవి వారి ఊహగానాలే. ఇంకా కొందరంటారు: "వారు ఏడుగురు, ఎనిమిదవది వారి కుక్క." వారితో అను: "వారి సంఖ్య కేవలం నా ప్రభువుకే తెలుసు. వారిని గురించి కొందరికీమాత్రమే తెలుసు." కావున నిదర్శనంలేనిదే వారిని గురించి వాదించకు. మరియు (గుహ) వారిని గురించి వీరిలో ఎవ్వరితోనూ విచారణ చేయకు.

23. మరియు ఏవిషయాన్ని గురించి అయినా: "నేను ఈ పనిని రేపుచేస్తాను." అని అనకు -

24. "అల్లాహ్ కోరితే తప్ప (ఇన్షా' అల్లా)! - అని, అననిదే. 7 మరియు నీ ప్రభువును స్మరించు, ఒకవేళ నీవు మరచిపోతే! ఇలా ప్రార్థించు: "బహుశా నా ప్రభువు నాకు సన్మార్గం వైపునకు దీనికంటే దగ్గరిత్రోవ చూపుతాడేమో!"

وَكَذَلِكَ أَغَثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّ عُنُقَهُمْ بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۖ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ ۗ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِيهِمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ۗ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا ۗ وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۗ وَلَا تَقُولَنَّ لِيْ سَائِيْ اِنِّيْ قَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا ۗ اِلَّا اَنْ يَّسْأَلَ اللّٰهُ ۗ وَ اذْكُرْ رَبَّكَ اِذَا نَسِيتَ ۗ وَ قُلْ عَسَىٰ اَنْ يَّهْدِيَنِيْ رَبِّيْٓ اِلَاقْرَبَ مِنْ هٰذَا رَشَدًا ۗ

7) యూదులు దైవప్రవక్త ('స'అస)తో మూడుప్రశ్నలు అడిగారు: (i) రూహ్-ఆత్మ అంటే ఏమిటి? (ii) గుహవారి విషయం ఏమిటి? (iii) జోల్-ఖర్సాన్ ఎవడు? దైవప్రవక్త ('స'అస) అన్నారు: 'నేను రేపు మీకు జవాబిస్తాను.' కాని అతను ('స'అస): "అల్లాహ్ కోరితే," (ఇన్షా' అల్లాహ్)! అని అనలేదు. కావున 15 రోజులవరకు ఏ వాహి రాలేదు. ఆ తరువాత వాహి వచ్చినపుడు: "ఇన్షా' అల్లాహ్," అని తప్పక అనాలని ఆజ్ఞ వచ్చింది.

25. మరియు వారు తమ గుహలో మూడు వందల సంవత్సరాలు ఉన్నారు. మరియు వాటి మీద లోమ్మిడి సంవత్సరాలు అధికం.⁸

26. వారితో అను: "వారెంతకాలం (గుహలో) ఉన్నారో అల్లాహ్ కు మాత్రమే తెలుసు. ఆకాశాలలోను మరియు భూమిలోను ఉన్న సమస్త అగోచర విషయాలు కేవలం ఆయనకే తెలుసు. ఆయన అంతా చూడగలడు మరియు వినగలడు. వారికి ఆయన తప్ప మరొక సంరక్షకుడు లేడు మరియు ఆయన తన ఆధిపత్యంలో ఎవ్వడిని భాగస్వామిగా చేర్చుకోడు."

27. మరియు (ఓ ప్రవక్తా!) నీ ప్రభువు గ్రంథం నుండి నీపై అవతరింపజేయబడిన దివ్యజ్ఞానాన్ని (వహీని) చదివి వినిపించు.⁹ ఆయన ప్రవచనాలను ఎవ్వడూ మార్చలేడు. మరియు ఆయన వద్ద తప్ప నీవు మరెక్కడా శరణు పొందలేవు.¹⁰

28. మరియు (ఓ ప్రవక్తా!) ఎవరు ఆయన ముఖదర్శనం (ప్రసన్నతను) కోరుతూ, ఉదయం మరియు సాయంత్రం తమ ప్రభువును ప్రార్థిస్తున్నారో, వారి సహచర్యంలోనే, సహనం వహించి ఉండు. ఇహలోక ఆడంబరాలను అపేక్షించి నీ దృష్టిని వారి నుండి దాటనివ్వకు (వారిని ఉపేక్షించకు).¹¹ మరియు అలాంటి వానిని

وَلَيْسُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَأَرْجَادُوا تِسْعًا ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسُوا لَهُ غَيِّبِ
السَّلْوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرُ بِهِ
وَاسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

وَآتَى مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابٍ رَبِّكَ
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ
دُونِهِ مُتَسَدِّدًا ﴿٢٧﴾

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ بِالْعُدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ ۗ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ
تُرِيدُ زِينَةَ الدُّنْيَا ۗ وَلَا تَطْغَ

8) చాలామంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇది అల్లాహ్ (సు.త.) ప్రవచనం. అంటే వారు గుహలో 300 సూర్యమాన సంవత్సరాలు లేక 309 చంద్రమాన సంవత్సరాలు ఉన్నారు.

9) గుహవారి కథ వినిపిస్తూ అల్లాహులతో అలా అంటున్నాడు: 'ఇప్పుడు నిన్ను ప్రశ్నించేవారికి ఇది వినిపించు.' వాస్తవానికి దైవప్రవక్త (స'అస) ఎల్లప్పుడు తనపై అవతరింపజేయబడిన దివ్యజ్ఞానాన్నంతా ప్రజలకు వినిపించారు. మరియు వారిని సన్మార్గం వైపునకు పిలిచారు. అది అతని (స'అస) విద్యుక్త ధర్మం. అల్లాహ్ (సు.త.) దానికొరకే ప్రవక్తలను ఎన్నుకుంటాడు.

10) అల్లాహ్ (సు.త.) ప్రవచనాలను ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా ఎట్టి మార్పులు చేయకుండా వినిపించాలని ఆజ్ఞ ఇవ్వబడుతోంది, లేనిచో అల్లాహ్ (సు.త.) శిక్షనుండి తప్పించేవాడు ఎవ్వడూలేడు. ఈ ప్రవచనం దైవప్రవక్త (స'అస)తో చెప్పబడినా అది సర్వసమాజం వారి కొరకు వర్తిస్తుంది.

11) ఈ వాక్యం 6:52లో కూడా ఉంది. స'అద్ బిన్ అబీ-వఖ్లాస్ కథనం: ఒకసారి దైవప్రవక్త (స'అస) స'అద్ బిన్ అబీ-వఖ్లాస్, బిలాల్, ఇబ్నె-ముసూద్, ఒక 'హజ'లీ మరీ ఇద్దరు

అనుసరించకు (మాటవినకు), ఎవడి హృదయాన్ని మా ధ్యానం నుండి తొలగించామో మరియు ఎవడు తన మనోవాంఛలను అనుసరిస్తున్నాడో మరియు ఎవడి వ్యవహారాలు (కర్మలు) వ్యర్థమయ్యాయో!

29. మరియు వారితో అను: "ఇది మీ ప్రభువు తరపు నుండి వచ్చిన సత్యం. కావున ఇష్టపడిన వారు దీనిని విశ్వసించవచ్చు మరియు ఇష్టపడని వారు దీనిని తిరస్కరించవచ్చు!" నిశ్చయంగా, మేము దుర్మార్గుల కొరకు నరకాగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాము, దాని జ్వాలలు వారిని చుట్టు కుంటాయి. అక్కడ వారు నీటి కొరకు మొరపెట్టు కున్నప్పుడు, వారికి ముఖాలను మాడ్చి (మరిగే) నూనెవంటి నీరు (అల్-ముష్ల) ఇవ్వబడుతుంది. అది ఎంత చెడ్డ పానీయం మరియు ఎంత చెడ్డ (దుర్బరమైన) విరామస్థలం!

30. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేశారో, నిశ్చయంగా మేము అలాంటి వారి మంచి పనుల ప్రతిఫలాన్ని వృథా కానివ్వము. ¹²

31. అలాంటి వారు! వారి కొరకు క్రింద నెల యెళ్ళు ప్రవహించే శాశ్వత స్వర్ణవనాలు ఉంటాయి. అందు వారు బంగారు కంకణాలను మరియు ఆకుపచ్చని బంగారు జలతారు గల పట్టువస్త్రాలను ధరించి, ఎత్తైన ఆసనాలపై దిండ్లకు ఆనుకొని కూర్చోని ఉంటారు. ¹³ ఎంత

مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٩﴾

وَقَلِّ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَ مَن شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ۗ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا ۖ أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ۖ وَإِنْ يَسْتَعِثُّوا يُعَاثُوا بِهَاءِ كَأَلْمِهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۖ بِئْسَ الشَّرَابُ ۖ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِن أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّن سُندُسٍ وَ اسْتَبْرَقٍ مُّتكِبِينَ فِيهَا عَلَى

¹² 'స'హబీ (ర)ది. 'అన్లుమ్)లతో కలిసి కూర్చోనిఉంటారు. అప్పుడు కొందరు ఖురైష్ నాయకులు వచ్చి, దైవప్రవక్త ('స'అస)తో: 'వీరిని మీ ధగ్గరనుండిపంపండి.మేము మీతోమాట్లాడదలచాము.' అని అంటారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అస)కు తట్టుతుంది: 'బహుశా వీరు నా మాట వింటారేమో.' అని, కాని అల్లాహుత'అలా అతనిని ('స'అస) నివారించాడు.' ('స.ముస్లిం).

12) ప్రజలలో స్వర్గాన్ని పొందే అబిలాష అధికం కావాలని ఇక్కడ నరకం తర్వాత స్వర్గపు సౌఖ్యాల ప్రస్తావన ఇవ్వబడింది.

13) రాజులు బంగారుకంకణాలు, ఆభరణాలు మరియు పట్టువస్త్రాలు ధరిస్తారు. స్వర్గ వాసులకు రాజులకు ఉండేటటువంటి సుఖసంతోషాలు ఉంటాయని చెప్పడానికి ఈ వివరాలు

మంచి ప్రతిఫలం మరియు ఎంత శ్రేష్టమైన విరామస్థలం! (3/4)

32. * మరియు వారికి ఆ ఇద్దరు మనుష్యుల ఉదాహరణ తలుపు: వారిద్దరిలో ఒకనికి మేము రెండు ద్రాక్షతోటలను ప్రసాదించి, వాటి చుట్టు ఖర్జూరపు చెట్లను మరియు వాటి మధ్య పంటపోలాన్ని ఏర్పరిచాము.

33. ఆ రెండు తోటలు, ఏ కొరతా లేకుండా (పుష్కలంగా) పంటలిచ్చేవి. మరియు వాటి మధ్య మేము ఒక సెలయేరును ప్రవహింపజేశాము.

34. మరియు అతనికి పుష్కలమైన ఫలాలు పండివి (లాభాలువచ్చేవి). మరియు అతడు తన పొరుగు వాడితో మాట్లాడుతూ అన్నాడు: "నేను నీకంటే ఎక్కువ ధనవంతుణ్ణి మరియు నా వద్ద బలవంతులైన మనుషులు కూడా ఉన్నారు."

35. మరియు ఈ విధంగా అతడు తనకు తాను అన్యాయం చేసుకునే వాడవుతూ, తన తోటలో ప్రవేశించి ఇలా అన్నాడు: "ఇది ఎన్నటికైనా నాశన మవుతుందని నేను భావించను!

36. "మరియు అంతిమ గడియ కూడా వస్తుందని నేను భావించను, ఒకవేళ నా ప్రభువు వద్దకు నేను తిరిగి మరలింపబడినా, అచ్చట నేను దీనికంటే మేలైన స్థానాన్నే పొందగలను." 14

37. అతని పొరుగు వాడు అతనితో మాట్లాడుతూ అన్నాడు: "నిన్ను మట్టితో, 15 తరువాత ఇంద్రియ బిందువుతో సృష్టించి, ఆ తరువాత నిన్ను (సంపూర్ణ) మానవునిగా తీర్చిదిద్దిన ఆయన (అల్లాహ్)ను నీవు తిరస్కరిస్తున్నావా?"

الْأَرَاكِلِ ۖ نِعْمَ الثَّوَابُ ۗ وَ حَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ۝

وَ اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَ حَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَ جَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ۝

كَلَّمَا الْجَنَّتَيْنِ اتَتْ الْأُكْهَأَ وَ لَمْ تَنْظُرْ مِنْهُ شَيْئًا ۖ وَ فَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ۝

وَ كَانَ لَهُ تَمْرٌ ۚ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَ هُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَ أَعَزُّ نَفْرًا ۝

وَ دَخَلَ جَنَّتَهُ وَ هُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ ۖ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۝

وَ مَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً ۚ وَ لَسِنُ رُدُّدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لِأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۝

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَ هُوَ يُحَاوِرُهُ أَكْفَرْتِ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّلَكَ رَجُلًا ۝

ఇవ్వబడ్డాయి. మరియు పురుషులకు ఇహలోకంలో హరాంచేయబడిన, బంగారు ఆభరణాలు మరియు పట్టువస్త్రాలను వారు త్యజించుకుంటే వారికి స్వర్గంలో అవన్నీ లభిస్తాయి. అంతేగాక వారు కోరేవన్నీ దొరుకుతాయి. చూడండి, 22:23, 35:33, 76:21.

14) ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 41:50 మరియు 19:77.
15) ఆదమ్ (అ.స.)ను మట్టితో సృష్టించిన వివరాలకు చూడండి, 3:59, 23:12, 11:61, 22:5 మరియు 30:20.

38. "కాని నిశ్చయంగా నా మట్టుకు మాత్రం, ఆయన! అల్లాహ్‌యే నా ప్రభువు మరియు నేను ఎవ్వడినీ నా ప్రభువుకు భాగస్వామి (సాటి) గా కల్పించను.

39. "మరియు ఒకవేళ నీవు, నన్ను సంపదలో మరియు సంతానంలో నీ కంటే తక్కువగా తలచి నప్పటికీ, నీవు నీ అోటలో ప్రవేశించినపుడు: 'అల్లాహ్ కోరిందే అవుతుంది (మాఫ్ అల్లాహ్), సర్వ శక్తికి ఆధారభూతుడు కేవలం అల్లాహ్‌యే (లా ఖువ్వత ఇల్లా బిల్లాహ్)!' అని, అని వుంటే ఎంతబాగుండేది.

40. "వాస్తవానికి నా ప్రభువు, నీ అోట కంటే ఉత్తమమైన దానిని నాకు ప్రసాదించి, దాని (నీ అోట) పైకి ఆకాశం నుండి ఒక పెద్ద ఆపదను పంపి, దానిని చదునైన మైదానంగా చేయవచ్చు!

41. "లేదా! దాని నీటిని భూమిలో ఇంకిపోయి నట్లు చేస్తే, నీవు దానిని ఏవిధంగానూ, తిరిగి పొందలేవు!"

42. మరియు అతని పంటను (వినాశం) చుట్టూ ముట్టించి, అతడు తాను ఖర్చు చేసినదంతా నాశనమైనదని చెతులు నలుపుకుంటూ ఉండి పోయాడు. మరియు అది దాని పందిరిలో సహా నాశనమై పోయింది. మరియు అతడు ఇలా వాపోయాడు: "అయ్యో నా దౌర్భాగ్యం! నేను నా ప్రభువుకు భాగస్వాములను (ఫరీక్‌లను) కల్పించ కుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది!"

43. మరియు అల్లాహ్‌కు విరుద్ధంగా అతనికి సహాయపడే వారెవ్వరూ లేక పోయారు. మరియు అతడు కూడా తనకుతాను సహాయం చేసుకోలేక పోయాడు.

44. అక్కడ (ఆ తీర్పు దినం నాడు) ¹⁶ శరణు (రక్షణ) కేవలం అల్లాహ్, ఆ సత్యవంతునిదే! ఆయనే ప్రతిఫలం ఇవ్వటంలో ఉత్తముడు

لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّيَ وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّيَ أَحَدًا ۝

وَلَوْ لَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تَرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ۝

فَعَلَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۝

أَوْ يُصْبِحَ مَاءً وَهِيَ غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ۝

وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ لِيَلَيْتَنِي لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّيَ أَحَدًا ۝

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِن دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ۝

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ۝

16) ఈ బ్రాకెట్ ఇబ్నె-కసీర్‌లో ఇవ్వబడిఉంది.

మరియు అత్యుత్తమ అంతిమ ఫలితం ఇచ్చేవాడు.

45. మరియు వారికి ఇహలోక జీవితాన్ని¹⁷ ఈ ఉపమానం ద్వారా బోధించు: మేము ఆకాశంనుండి నీటిని కురిపించినపుడు, దానిని భూమిలోని చెట్లూ చేమలు పీల్చుకొని (పచ్చగా పెరుగుతాయి). ఆ తరువాత అవి ఎండి పొట్టుగా మారి పోయినపుడు, గాలి వాటిని చెల్లాచెదురు చేస్తుంది. మరియు వాస్తవానికి అల్లాహ్‌యే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.

46. ఈ సంపదా మరియు ఈ సంతానం, కేవలం ఐహిక జీవితపు అలంకారాలు మాత్రమే. కాని శాశ్వతంగా నిలిచేవి సత్కార్యాలే! అవే నీ ప్రభువు దృష్టిలో ప్రతిఫలానికి ఉత్తమమైనవి మరియు దానిని ఆశించటానికి కూడా ఉత్తమమైనవి.¹⁸

47. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఆ రోజున మేము పర్వతాలను చలింపజేస్తాము.¹⁹ మరియు నీవు భూమిని చదునైన మైదానంగా చూస్తావు. మరియు మేము ఒక్కడిని కూడా విడువకుండా అందరినీ సమావేశపరుస్తాము.

48. మరియు వారందరు నీ ప్రభువు సన్నిధిలో వరుసలలో ప్రవేశపెట్టడతారు, (నీ ప్రభువు వారితో): "వాస్తవానికి మేము మొదటి సారి

وَ اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَفًا
بِهِ نَبَاتٌ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا
تَذَرُوهُ الرِّيحُ وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿۱۸﴾

الْمَالِ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ
ثَوَابًا وَحَيْرًا أَمَلًا ﴿۱۹﴾

وَيَوْمَ نُنَسِّفُ الْجِبَالَ وَ تَرَى الْأَرْضَ
بَارِزَةً وَ حَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ
مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿۲۰﴾

وَ عُرِضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ
جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

17) ఇహలోక జీవితం ఈ విధంగా బోధించబడుతోంది: అల్లాహులతీ ఆలా! ఆ ఏకైక ఆరాధ్యుడు, సర్వ శక్తిమంతుడు కోరితే మనజీవితాలను, వర్షం కురిసినపుడు కళ్ళకళ్ళలాడే పంటపొలాల మాదిరిగా చేయగలడు. లేదా ఎండిన పొట్టుగా మార్చి గాలికి ఎగురవేయగలడు. కేవలం అల్లాహ్ (సు.త.)యే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు. ఇటువంటి వాక్యాలకు చూడండి, 10:24, 39:21, 57:20 మొదలైనవి.

18) సత్కార్యాలంటే మంచి పనులు; అల్లాహ్ (సు.త.) నియమించిన విధు(ప'ర్వోలు వాజిబాల్లు, ధైవప్రవక్త సంప్రదాయాలు (సునన్), అదనంగా చేసే మంచి పనులు (నహాఫిల్). ఇంతే గాకుండా నిషేధించబడిన వాటినుండి దూరంగా ఉండటంకూడా సత్కార్యాలలోనే లెక్కించ బడుతుంది. ఇంకా ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 19:76.

19) పర్వతాలు ఏకీకరణ దూదివలె మారి ఎగిరిపోతూ ఉంటాయి. చూడండి, 101:5, 52:9-10, 27:88, 20:105-107 మరియు భూమిపై ఉన్న భవనాలూ, చెట్టుచేమలూ అన్నీ నాశనమై పోయి భూమి ఒక చదునైన మైదానంగా మారిపోతుంది.

మిమ్ముల్ని పుట్టించిన స్థితిలోనే²⁰ మీరు మా వద్దకు వచ్చారు! కాని మా ముందు హాజరయ్యే ఘడియను మేము నియమించలేదని మీరు భావించేవారు కదా!" అని పలుకుతాడు.

49. మరియు కర్మపత్రం వారిముందు ఉంచబడినపుడు, ఆ అపరాధులు, అందులో ఉన్నదానిని చూసి భయపడటాన్ని నీవు చూస్తావు. వారు ఇలా అంటారు: "అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం ఇదేమి గ్రంథం! ఏ చిన్న విషయాన్నిగానీ, ఏ పెద్ద విషయాన్నిగానీ ఇది లెక్కపెట్టకుండా విడువలేదే!" తాము చేసిందంతా వారు తమ ఎదుట పొందుతారు. నీ ప్రభువు ఎవ్వరికీ అన్యాయం చేయడు.

50. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) మేము దేవదూతలతో: "ఆదమ్ కు సాష్టాంగపడండి." అని చెప్పినపుడు, ఒక్క ఇబ్నీస్ తప్ప మిగతా వారందరూ సాష్టాంగపడ్డారు. అతడు జన్నాతులలోని వాడు.²¹ అప్పుడు అతడు తన ప్రభువు ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించాడు. ఏమీ? మీరు నన్ను కాదని అతనిని మరియు అతని సంతానాన్ని స్నేహితులుగా (సంరక్షకులుగా) చేసుకుంటారా? మరియు వారు మీ శత్రువులు కదా! దుర్మార్గులకు ఎంత చెడ్డ ఫలితముంది. (7/8)

51. * నేను ఆకాశాలను మరియు భూమిని సృష్టించినప్పుడుగానీ, లేదా స్వయంగా వారిని (వైతానులను) సృష్టించినప్పుడుగానీ వారిని సాక్షులుగా పెట్టలేదు.²² మార్గం తప్పించేవారిని నేను (అల్లాహ్) సహాయకులుగా చేసుకునే వాడనుకాను.

بَلْ زَعَمْتُمْ اَللَّٰنَ نَجْعَلْ لَكُمْ مَوَدَّةً ﴿۱۹﴾

وَ وُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَ يَقُولُونَ يُوَيْلَتْنَا مَا لَ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً اِلَّا اَحْصَاهَا ۗ وَ وَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا ۗ وَلَا يَظْلُمُ رَبُّكَ اَحَدًا ﴿۲۰﴾

وَ اِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْا اِلَّا اِبْلِیْسَ ۗ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّهِ ۗ اَفَتَتَّخِذُوْهُ وَ ذُرِّيَّتَهُ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِیْ وَ هُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظٰلِمِيْنَ بَدَلًا ﴿۲۱﴾

مَا اَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَ لَا خَلَقَ اَنْفُسِهِمْ ۗ وَ مَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّيْنَ عَضَدًا ﴿۲۲﴾

20) ఇట్టి వాక్యానికి చూడండి, 6:94.

21) ఇబ్నీస్ దైవదూత కాదు జన్నాతుల అని ఇక్కడ విశదమౌతోంది. ఇంకా చూ. 2:31-34.

22) అంటే భూమ్యాకాశాలను మరియు (వారిని) వైతానులను సృష్టించినప్పుడు, వారు (వైతానులు) ఉనికిలో లేరు. అల్లాహ్ (సు.త.)యే వారిని సృష్టించాడు.

52. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఆ దినమున ఆయన (అల్లాహ్) వారిలో: "మీరు నా భాగస్వాములని భావించిన వారిని పిలవండి!" అని అన్నప్పుడు, వారు (భాగస్వాములుగా భావించిన) వారిని పిలుస్తారు, కాని వారు వారికి జవాబివ్వరు. మరియు మేము వారి మధ్య ఒక పెద్ద లోతైన వినాశగుండాన్ని నియమించి ఉంటాము.

53. మరియు ఆ అపరాధులు నరకాగ్నిని చూసి వారు తప్పక అందులో పడవలసి ఉన్నదని తెలుసుకుంటారు. మరియు వారు దాని నుండి తప్పించుకోవటానికి ఎలాంటి ఉపాయం పొందరు.

54. మరియు నిశ్చయంగా, మేము ఈ ఖుర్ఆన్ లో, మానవులకు, ప్రతి విధమైన ఉపమానాన్ని వివరించాము. కాని మానవుడు పరమ జగడాలమారి!

55. మరియు వారి ముందుకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చినప్పుడు, దానిని విశ్వసించకుండా మరియు తమ ప్రభువు సన్నిధిలో క్షమాభిక్ష కోరకుండా ఉండటానికి వారిని ఆటంకపరిచిందేమిటి? వారి పూర్వీకుల మీద పడిన (ఆపద) వారిమీద కూడా పడాలనో, లేదా ఆ శిక్ష ప్రత్యక్షంగా వారిపైకి రావాలనో వేచి ఉండటం తప్ప?

56. మరియు మేము సందేశహారులను కేవలం శుభవార్తలు అందజేసేవారిగా మరియు హెచ్చరికలు చేసేవారిగా మాత్రమే పంపుతాము. మరియు సత్య-తిరస్కారులు, సత్యాన్ని ఖండించటానికి నిరర్థకమైన మాటలతో వాడు లాడుతారు. మరియు నా సూచనలను మరియు హెచ్చరికలను హాస్యంగా తీసుకుంటారు.

57. మరియు తన ప్రభువు సూచనలతో హితబోధ చేయబడినప్పుడు, వాటికి విముఖుడై

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَادْعُوهُمْ فَالْمُؤْمِنُونَ كَانُوا لَهُمْ مَعِينًا وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاعِقُوهَا وَكَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مَبَشِّرِينَ وَنَذِيرِينَ وَيُجَادِلِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا الْيَتِيمَ وَمَا أَنْزَرُوا هُزُومًا

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ

తన చేతులారా చేసుకొని పంపిన దాన్ని (దుష్పరిణామాన్ని) మరచిపోయే వ్యక్తికంటే, పరమ దుర్మార్గుడెవడు? వారు దానిని (ఖుర్ఆన్ ను) అర్థం చేసుకోకుండా మేము వారి హృదయాలమీద తెరలు వేసిఉన్నాము మరియు వారి చెవులకు చెవుడు కలిగించాము. కావున, నీవు వారిని సన్మార్గం వైపునకు పిలిచినా వారెన్నటికీ సన్మార్గం వైపునకు రాలేరు.

58. మరియు నీ ప్రభువు క్షమాశీలుడు, కారుణ్య మూర్తి. ఆయన వారి దుష్కర్మల ఫలితంగా వారిని పట్టుకోదలస్తే, వారిపై లొందరగానే శిక్ష పంపి ఉండేవాడు. కాని వారికొక నిర్ణీత సమయం నిర్ణయించబడి ఉంది, దాని నుండి వారు ఏ విధంగానూ తప్పించుకోలేరు. ²³

59. మరియు (ఆ నగరాల వారు) దుర్మార్గం చేసినందుకు మేము నాశనంచేసిన నగరాలు ఇవే! మరియు వారి నాశనంకొరకు కూడా మేము ఒక సమయాన్ని నిర్ణయించి ఉన్నాము.

60. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) మూసా తన సేవకునితో ²⁴ ఇలా అన్నది: "రెండు సముద్రాల సంగమస్థలానికి చేరనంతవరకు నేను నా ప్రయాణాన్ని ఆపను. ²⁵ నేను సవత్సరాల తరబడి సంచరిస్తూ ఉండవలసినా సరే!" ²⁶

61. ఆ పిదప వారిద్దరు ఆ (రెండు సముద్రాల)

فَاعْرَضْ عَنْهَا وَ نَسَى مَا قَدَّمَتْ يَدُهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٨﴾

وَ رَبِّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابَ لَوْلَا أَنَّهُمْ مَوْعِدًا لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْجِدًا ﴿٥٩﴾

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَ جَعَلْنَا لِهَيْبَتِهِمْ مَوْجِدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا

23) ఇటువంటి ఆయతులకు చూడండి, 16:61 మరియు 35:45.

24) ఈ యువకుడే యూఫా'అ' బిన్-నూస్. మూసా ('అ.స.) తరువాత, అతను తనజాతి వారికి నాయకత్వాన్ని వహించారు.

25) ఈ సంగమ స్థానం అఖ్బా ఆఖాతం మరియు సూయూజ్ ఆఖాతం రెండు వచ్చి ఎర్ర సముద్రం (రెడ్ సీ)లో కలిసే సంగమం కావచ్చని వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం.

26) మూసా('అ.స.) ఒకనితో ఒకసారి: 'నన్నుమించిన జ్ఞానవంతుడు ఇప్పుడెక్కడూలేడు!' అని అంటారు. అది అల్లాహ్ (సు.త.)కు నచ్చదు. అప్పుడు అల్లాహుతఅలా అతనితో రెండు సముద్రాల సంగమంలో నీవు: 'నిన్ను మించిన జ్ఞానిని పొందగలవు.' అని దివ్యజ్ఞానం ద్వారా తెలుపుతాడు. అప్పుడతను ('అ.స.) ఆ జ్ఞాని అన్వేషణలో బయలుదేరుతారు.

సంగమ స్థలానికి చేరినప్పుడు, వారి చేపను గురించి మరిచిపోయారు. అది వారి నుండి తప్పించుకొని వేగంగా సముద్రంలోకి - సొరంగం గుండా పోయినట్లు ²⁷ - దూసుకుపోయింది.

62. ఆ పిదప వారు మరికొంత ముందుకు పోయిన తరువాత, అతను (మూసా) తన సేవకునితో ఇలా అన్నాడు: "మన భోజనం తీసుకురా! వాస్తవానికి మనం ఈ ప్రయాణంలో చాలా అలసిపోయాము."

63. (సేవకుడు) ఇలా అన్నాడు: "చూశారా! మనం ఆ బండమీద విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి ఆగినప్పుడు వాస్తవానికి నేను చేపను గురించి పూర్తిగా మరిచిపోయాను. ఖైతాను తప్ప మరెవ్వడూ నన్ను దానిని గురించి మరపింపజేయలేదు. అది విచిత్రంగా సముద్రంలోకి దూసుకొని పోయింది!"

64. (మూసా) అన్నాడు: "అదే కదా, మనం కోరుతున్నది (వెతుకుతున్న స్థానం)!" ఆ పిదప వారిరువురు తమ అడుగుజాడలను అనుసరిస్తూ వెనుకకు మరలిపోయారు.

65. అప్పుడు వారు మా దాసులలో ఒక దాసుణ్ణి (అవ్వట) చూశారు. మేము అతనికి మా అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదించి, ²⁸ అతనికి మా తరపు నుండి విశిష్టజ్ఞానం నేర్పిఉన్నాము. ²⁹

66. మూసా అతనితో ('ఖిద్ర్'తో) అన్నాడు: "నీకు నేర్పబడిన జ్ఞానాన్ని నీవు నాకు నేర్పుటకై

حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿١٦﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جَدَّآءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿١٧﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنسِنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿١٨﴾

قَالَ ذَلِكُمْ مَا كُنَّا نَبِغُ فَارْتَدَّآ عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿١٩﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٢٠﴾

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ آتَيْتَكَ عَلَيَّ أَنْ

27) "తన త్రోవను సొరంగంగా చేసుకుంటూ." (ఇది ముహమ్మద్ జానాగడి గారి తాత్పర్యం). పైన ఉన్నది నోబుల్ ఖుర్ఆన్ తాత్పర్యము.

28) రోహ్మాతున్: అంటే ఇక్కడ ప్రత్యేక అనుగ్రహాలు అని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు అన్నారు. మరియు చాలా మంది వ్యాఖ్యాతలు దీనిని ప్రవక్తపదవిగా వ్యాఖ్యానించారు.

29) అల్లాహుతతల 'ఖిద్ర్' (అ.స.)కు ప్రవక్తపదవినేగాక, తన వైపునుండి విశిష్ట జ్ఞానం కూడా ప్రసాదించాడు. ###

నేను నిన్ను అనుసరించవచ్చునా?"

67. అతను జవాబిచ్చాడు: "నీవు నాతోపాటు ఏ మాత్రం సహనం వహించలేవు!

68. "అసలు నీకు తెలియని విషయాన్ని గురించి నీవెట్లు సహనం వహించగలవు?"

69. (మూసా) అన్నాడు: "అల్లాహ్ కోరితే! నీవు నన్ను సహనశిలునిగా పొందగలవు. నేను నీ యొక్క ఏ ఆజ్ఞనూ ఉల్లంఘించను!"

70. అతను అన్నాడు: "ఒకవేళ నీవు నన్ను అనుసరించటానికే నిశ్చయించుకుంటే, స్వయంగా నేనే నీతో ప్రస్తావించనంతవరకు నీవు నన్ను, ఏ విషయాన్ని గురించి కూడా ప్రశ్నించకూడదు."

71. ఆ పిదప వారిద్దరూ బయలుదేరారు. చివరికి వారిద్దరు పడవలో ఎక్కినపుడు అతను పడవకు రంధ్రంచేశాడు. (మూసా) అతనితో అన్నాడు: "ఏమీ? పడవలో ఉన్న వారిని ముంచివేయటానికా, నీవు దానిలో రంధ్రంచేశావు? వాస్తవానికి, నీవు ఒక దారుణమైన పని చేశావు!"

72. అతను అన్నాడు: "నేను నీతో అనలేదా? నీవు నాతోపాటు ఏ మాత్రం సహనం వహించలేవని?"

73. (మూసా) అన్నాడు: "మరచిపోయి చేసిన దానికి నన్ను తప్పుపట్టకు. నేను చేసిన దానికి నా పట్ల కఠినంగా వ్యవహరించకు!"

74. ఆ పిదప వారు తమ ప్రయాణం సాగించగా వారికి ఒక బాలుడు కలిశాడు. అతను వానిని (ఆ బాలుణ్ణి) చంపాడు. (అది చూసి) మూసా అన్నాడు: "ఏమీ? ఒక అమాయకుడిని చంపావా? అతడు ఎవ్వడినీ (చంపలేదే)! వాస్తవానికి నీవు ఒక మోరమైన పనిచేశావు!"

تَعْلَمَن مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ۝

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

وَ كَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ

خُبْرًا ۝

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَ

لَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۝

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَن

شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ

خَرَقَهَا ۝ قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ

أَهْلَهَا ۚ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۝

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ

صَبْرًا ۝

قَالَ لَا تَأْخُذْ بِمَا نَسِيتُ وَ لَا

تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ۝

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِبَا غُلَامًا فَكَتَلَهُ

قَالَ أَكْتَلْتُ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ

لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ۝